

Nasilje nad predšolskimi otroki

Raziskovalna naloga

Ormož, marec 2025

Marjetka Grof

KAZALO

KAZALO GRAFI	4
POVZETEK	5
ABSTRACT	5
1 UVOD	6
1.1 Opredelitev raziskovalnega področja	6
1.2 Namen in cilji raziskovalne naloge	7
1.3 Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu.....	8
1.4 Raziskovalna metoda.....	9
1.5 Izvirni prispevek k praksi	10
2 NASILJE IN VRSTE NASILJA.....	12
2.1 Psihično ali duševno nasilje	12
2.2 Fizično ali telesno nasilje	13
2.3 Munchausnov sindrom.....	14
2.4 Spolno nasilje	14
2.5 Ekonomsko nasilje	15
2.6 Zanemarjanje.....	15
2.7 Posledice nasilja	16
3 STORILCI NASILJA.....	17
3.1 Vrste storilcev	17
4 ZAKONODAJA, KI UREJA PREPREČEVANJE NASILJA NAD OTROKI.....	18
4.1 Ustava Republike Slovenije.....	18
4.2 Kazenski zakonik	18
4.3 Konvencija o otrokovih pravicah	18
4.4 Zakon o preprečevanju nasilja v družini	19
4.5 Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode	19
4.6 Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini	20
5 PREPOZNAVANJE NASILJA NAD OTROKOM S STRANI VZGOJITELJA IN VRTCA.....	21
6 RAVNANJE VZGOJITELJA OB ZAZNANEM NASILJU	22
6.1 Najpogostejše napake pri pedagoškem delu v povezavi z nasiljem	22

7	POMOČ PREDŠOLSKEMU OTROKU PO ZAZNANEM NASILJU	24
8	EMPIRIČNI DEL.....	25
8.1	Raziskovalna vprašanja	25
8.2	Metodologija	25
8.3	Analiza demografije.....	26
8.4	Analiza rezultatov	27
8.5	Razprava	49
9	ZAKLJUČEK.....	52
	PRILOGA: ANKETNI VPRAŠALNIK.....	58
	VIRI IN LITERATURA	55

KAZALO GRAFI

Graf 1:	Poznavanje vrst nasilja in njihovih posledic na otroku	32
Graf 2:	Ali ste v svojem poklicnem okolju (vrtec) kdaj opazili znake nasilja nad otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani staršev ali drugih družinskih članov?	34
Graf 3:	Ali ste kdaj opazili znake nasilja na otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani drugih odraslih (npr. drugih vzgojiteljev, članov širše skupnosti)?	35
Graf 4:	Kako pogosto ste pri svojem delu opazili naslednje vrste nasilja nad otrokom?	37
Graf 5:	Kako pogosto ste pri otrokih zaznali naslednje znake, ki bi lahko nakazovali na nasilje?	39
Graf 6:	Poznavanje zakonodaje in postopka ob zaznanem nasilju	43
Graf 7:	Ali ste seznanjeni z zakonodajo v sloveniji, ki preprečuje nasilje nad otroki (npr. Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za VIZ, zakon o preprečevanju nasilja v družini)?.....	44
Graf 8:	Ali ste kdaj prijavili nasilje nad otrokom, ki ste ga zaznali na delovnem mestu?	45
Graf 9:	Ali ste kdaj aktivno sodelovali v postopku reševanja nasilja nad otrokom z drugimi zavodi (npr. CSD, policija)?.....	46
Graf 10:	Ali menite, da so postopki za prijavo nasilja nad otroki dovolj jasni in enostavni za izvajanje v praksi?.....	47
Graf 11:	Ali menite, da bi morali imeti vzgojitelji več izobraževanj in usposabljanj na področju prepoznavanja in obvladovanja nasilja nad otroki?	48

POVZETEK

Z zlorabljenim otrokom se je prav gotovo srečal že skoraj vsak vzgojitelj ali strokovni delavec, pomembno pa si je zastaviti vprašanje, ali je takrat znal pravilno reagirati in nuditi pomoč takšnemu otroku. Čeprav o tej tematiki že veliko vemo, je pa vseeno ključnega pomena znanje obnavljati, da v primeru ko se soočimo z nasiljem nad otrokom situacije dodatno ne poslabšujemo.

V raziskovalni nalogi smo se najprej osredotočili na samo definicijo nasilja in potem opisali različne vrste nasilje. Tukaj smo pri vsaki obliki nasilja navedli še nekaj ključnih dejavnikov s katerimi si vzgojitelji v vrtcih lahko pomagajo pri prepoznavanju zlorabljenega otroka. Vzgojitelj ali strokovni delavec v vrtcu je pravno odgovoren za prijavo nasilja, če le to zazna pri otroku, zato smo opredelili tudi zakonodajo, ki pomaga pri preprečevanju nasilja nad otroki v Republiki Sloveniji. Vsak delavec v varstveno-izobraževalnem zavodu je dolžen poznati svoje dolžnosti ko pride do nasilja nad otrokom. Tako smo opisali tudi potek kako naj se vzgojitelj obnaša in reagira kadar je postavljen v takšno situacijo. Na koncu smo navedli še nekaj smernic za pomoč otrokom, ki so doživeli kakršno koli obliko nasilja.

Ključne besede: nasilje, predšolski otrok, zaznavanje nasilja

ABSTRACT

Certainly almost every educator or professional worker has met an abused child while on duty, but it is important to if they knew how to react correctly and if they offered help to a child. Although we already know a lot about this topic, it is still crucial to renew our knowledge so that when we are faced with violence against a child, we do not further worsen the situation.

In the research paper, we first focused on the definition of violence itself and then described different types of violence. Here, for each form of violence, we have listed a few key factors that kindergarten teachers can use to help identify an abused child. An educator or professional worker in a kindergarten is legally responsible for reporting violence if he detects it in a child, which is why we have also defined legislation that helps prevent violence against children in the Republic of Slovenia. Every worker in a care and education institution is obliged to know his duties when violence against a child occurs. That's why we also described the course of how the educator should behave and react when he is placed in such a situation. At the end of the thesis we listed some guidelines for helping children who have experienced any form of violence.

Keywords: violence, preschool child, perception of violence

1 UVOD

1.1 Opredelitev raziskovalnega področja

Merjenje globine nasilja nad otroki je zapleteno že zaradi dejstva, ker se nasilje lahko pojavlja v različnih oblikah, kot na primer fizično, čustveno, spolno, zanemarjanje itn. Drugi faktor predstavlja okolje. Nasilje je lahko prisotno doma, v varstvenih zavodih, šolah, preko interneta ... Kot tretji faktor pa je potrebno izpostaviti storilce oziroma izvajalce nasilja. To so lahko starši, skrbniki, vrstniki, sorodniki, tujci in tako naprej. Unicef je v letu 2017 podal izjavo, da so približno trije od štirih otrok, med 2. in 4. letom starosti, deležni vzgoje z nasiljem kar predstavlja približno 300 milijonov otrok po celem svetu. V Sloveniji sicer imamo zakonodajo, ki ureja področje vzgoje s telesnim kaznovanjem, vendar približno 10% otrok po svetu pred tem ni zakonsko zaščiteneh (Unicef, 2024).

V današnjem svetu se še vedno, vse več soočamo z nasiljem. Slovenska policija je v času korona krize zabeležila porast kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke za 12,9 % več kot v letu 2019. Kar potrjuje trditve Unicefa, da je zapiranje socialno-varstvenih ustanov, zavodov in šol povečalo nasilje nad otroki. Zato se je potrebno zavedati, da ima ustanova kot je na primer vrtec pomembno vlogo pri prepoznavanju in preprečevanju nasilja nad otroki (Društvo DNK, 2024; Unicef, 2022).

Raziskave na področju nasilja nad predšolskimi otroki so že dolgo v fokusu raziskovalcev in strokovnjakov za otrokov razvoj. Nasilje nad otroki, še posebej v predšolskem obdobju, lahko pusti dolgoročne posledice na otrokovem telesnem in čustvenem zdravju. Ena od ključnih nalog vzgojiteljev v predšolskih ustanovah je, da prepoznajo znake nasilja in ustrezno reagirajo. Raziskave so pokazale, da so vzgojitelji pogosto na prvi liniji obrambe pred nasiljem in imajo pomembno vlogo pri zaznavanju zgodnjih znakov zlorabe. Vendar pa lahko njihove sposobnosti zaznavanja nasilja variirajo glede na izobrazbo, izkušnje in podporo, ki jo prejmejo (Bromfield in drugi, 2012).

Ena od raziskav na tem področju je pokazala, da so vzgojitelji pogosto prepoznali telesne in čustvene znake zlorabe, vendar so imeli težave pri prepoznavanju subtilnih oblik nasilja, kot so čustveno zlorabljanje ali zanemarjanje. Dodatno je bilo ugotovljeno, da so vzgojitelji v nekaterih primerih negotovi glede tega, kako naj se odzovejo na zaznano nasilje. Raziskave so prav tako izpostavile, da mnogi vzgojitelji nimajo dovolj specifičnih usposabljanj za obravnavanje nasilja, kar omejuje njihovo sposobnost, da se pravočasno odzovejo na primere nasilja (Horton in drugi 2003; Elliott, 2009).

Poleg tega so študije, kot so tiste, ki so jih izvedli Schaffner in Burbach (2010), pokazale, da imajo vzgojitelji različna mnenja o tem, kako prepoznati znake nasilja. Nekateri so menili, da je pomembno upoštevati kulturne in socialne kontekste, v katerih živijo otroci, saj lahko to vpliva na prepoznavanje nasilja. Vendar pa so druge raziskave pokazale, da pomanjkanje jasnih

smernic in podpore na institucionalni ravni vpliva na zmožnost vzgojiteljev, da v celoti izkoristijo svoje možnosti za zaščito otrok (Horton in drugi, 2003).

Zato so raziskovalci, kot so Wassell, Peer, in Hunt (2004), poudarili potrebo po večjih usposabljanjih za vzgojitelje, da bi okrepili njihove sposobnosti pri prepoznavanju nasilja in usmerjanju otrok k potrebni pomoči.

Zaradi vsega tega je izjemno pomembno, da se izobraževanje in usposabljanje za prepoznavanje nasilja nad otroki izboljša, zlasti v predšolskih ustanovah. Ko vzgojitelji prepoznajo in reagirajo na zgodnje znake nasilja, lahko resnično vplivajo na otrokov dolgoročni razvoj in dobrobit. V prihodnje bi bilo smiselno izvajati dodatne raziskave, ki bi se osredotočile na razvoj specifičnih smernic in usposabljanj za strokovne delavce, ki delajo z otroki v predšolskem obdobju.

V naši raziskavi se bomo osredotočili predvsem na nasilje, ki je izvajano nad predšolskimi otroki, ter to povezali z vsakdanjim delom vzgojiteljev. Predšolski otrok je lahko otrok od 11. meseca starosti do obveznega vstopa v osnovno šolo. Vsak otrok med tem letom pa ni nujno predšolski otrok, saj je vpis v vrtec (javni ali zasebni) v Republiki Sloveniji izbirni – odločitev starša (Gov.Si, 2024).

1.2 Namen in cilji raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je celovito raziskati problematiko nasilja, s posebnim poudarkom na predšolskih otrocih, in ugotoviti, katere vrste nasilja so najpogosteje prisotne ter kako pomembno vlogo imajo vzgojitelji pri zaznavanju in nudenju pomoči žrtvam. Raziskava se osredotoča na različne vidike nasilja, tako z vidika teorije kot tudi praktičnih pristopov za zaščito otrok. Pri raziskovanju smo postavili naslednje teze, ki bodo vodile celoten raziskovalni proces:

- **Opredelitev nasilja:** V tej tezi bomo podrobno opredelili, kaj pomeni nasilje, kakšne so njegove oblike in kako vpliva na posameznike, zlasti otroke. Opredelili bomo fizično, psihološko, čustveno in zanemarjanje kot najpogostejše oblike nasilja, s katerimi se srečujejo predšolski otroci.
- **Razčlenitev vrst nasilja in storilcev:** Poglobljeno bomo analizirali različne vrste nasilja, ki lahko ogrožajo otroke v predšolskem obdobju. Poleg tega bomo raziskali, kdo so najpogostejši storilci nasilja, tako znotraj družinskega okolja kot tudi zunaj njega, vključno z vrstniki, vzgojitelji ali drugimi odraslimi.
- **Postavitev okvirja slovenske zakonodaje s področja preprečevanja nasilja nad otroki:** V tej tezi bomo predstavili ključne zakonodajne ukrepe, ki jih Slovenija sprejema v boju proti nasilju nad otroki. Osredotočili se bomo na zakonodajo, ki ureja zaščito otrok in preprečevanje nasilja v predšolskih ustanovah, ter preučili, kako se ti ukrepi izvajajo v praksi.

- Opredelitev vloge vzgojiteljev in vrtca v primeru zaznanega nasilja: Poseben poudarek bomo dali vlogi vzgojiteljev in drugih strokovnih delavcev v vrtcih pri prepoznavanju nasilja. Raziskali bomo, kako vzgojitelji prepoznajo znake nasilja pri otrocih in kakšne so njihove odgovornosti pri ukrepanju ter obveščanju pristojnih služb.
- Opredelitev rešitev za pomoč otroku, ki je žrtev nasilja: V zadnji tezi bomo raziskali različne možnosti pomoči otrokom, ki so bili žrtve nasilja. Osredotočili se bomo na terapevtske pristope, svetovanje za otroke in njihove družine, ter podporo izobraževalnih institucij, da bi otrokom omogočili čim boljše rehabilitacijo in zaščito pred nadaljnjim nasiljem.

S celovito analizo teh tez želimo pridobiti globlje razumevanje problematike nasilja nad predšolskimi otroki in prispevati k iskanju učinkovitih rešitev za izboljšanje zaščite in podpore otrokom, ki so žrtve nasilja.

1.3 Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu

Vprašanja, ki smo si jih postavljali pri raziskovalnem delu, so temeljila na različnih vrstah nasilja, ki je izvajano nad predšolskimi otroki, torej otroki, starimi med 1 in 6 let. Osredotočili smo se na ugotavljanje, katera vrsta nasilja je največkrat prisotna v življenju teh otrok in kakšne so posledice tega nasilja tako na kratki kot dolgi rok. Želeli smo pridobiti odgovore tudi na vprašanje, katero vrsto nasilja je za vzgojitelje najtežje prepoznati ter s katerimi vrstami nasilja se vzgojitelji pri svojem delu največkrat srečujejo. Prepoznavanje nasilja v predšolskem obdobju namreč zahteva veliko strokovnega znanja, občutljivosti in sposobnosti opazovanja, saj otroci pogosto ne morejo ali nočejo neposredno spregovoriti o svojih izkušnjah.

Največja omejitev pri našem raziskovalnem delu je dejstvo, da se vsak otrok na nasilje odziva na svoj način, kar pomeni, da ni enotnega vzorca, po katerem bi lahko natančno prepoznali nasilje. Vsak otrok ima svoje čustvene, kognitivne in fizične odzive, ki se lahko močno razlikujejo glede na stopnjo njegovega razvoja, pretekle izkušnje in specifične okoliščine. Zaradi tega je izjemno težko podati točne smernice za zaznavanje nasilja in za posledično nudenje ustrezne pomoči otroku, ki je žrtev zlorabe. Ta raznolikost odzivov je še posebej izzivalna za strokovnjake, saj morajo upoštevati številne dejavnike pri presoji, ali otrok doživlja nasilje.

Poleg tega so omejitve raziskave povezane tudi z različnimi karakterji in stopnjo empatičnosti med vzgojitelji. Vsak vzgojitelj se namreč odziva na različne situacije in težave na svoj način, kar lahko pomeni, da se določene oblike nasilja prepoznajo z večjo ali manjšo natančnostjo. To pomeni, da lahko obstajajo velike razlike v tem, kako posamezni vzgojitelji zaznavajo in interpretirajo znake nasilja, kar dodatno zaplete postopek identifikacije in ustreznega ukrepanja. Razumevanje teh razlik je ključnega pomena za usposabljanje in podporo vzgojiteljem pri razvijanju občutljivosti in znanja za prepoznavanje različnih oblik nasilja.

Naša raziskava je temeljila predvsem na že obstoječi literaturi, kar pomeni, da so nekateri podatki in spoznanja morda že zastareli ali pa niso povsem v skladu z aktualnimi raziskavami na tem področju. Zaradi tega je bilo nujno, da pri interpretaciji rezultatov upoštevamo tudi možne spremembe v družbenih, kulturnih in zakonodajnih dejavnikih, ki lahko vplivajo na pojavnost in prepoznavanje nasilja nad predšolskimi otroki.

Pri izvajanju empiričnega dela pa smo se soočili z omejitvijo glede pripravljenosti vzgojiteljev za sodelovanje pri anketnem vprašalniku. Nekateri vzgojitelji so zaradi različnih razlogov, kot so pomanjkanje časa ali morebitna zadržanost do deljenja občutljivih informacij, zavrnilo sodelovanje. Tako je bil vzorec anketiranih omejen in premajhen, da bi lahko odgovore posploševali na celotno populacijo vzgojiteljev v Sloveniji. To predstavlja dodatno omejitev naše raziskave, saj bi večje število anketiranih omogočilo natančnejšo in širšo sliko o tem, kako se vzgojitelji soočajo s prepoznavanjem in ukrepanjem v primerih nasilja nad otroki.

1.4 Raziskovalna metoda

Pri pisanju raziskovalne naloge smo uporabili deskriptivno metodo, ki nam je omogočila podrobno in sistematično predstavljanje različnih vidikov raziskovanega področja. Z uporabo deskriptivnega pristopa smo se osredotočili na opredelitev ključnih pojmov, analizo obstoječe literature ter na raziskovanje vzorcev in trendov v kontekstu nasilja nad predšolskimi otroki. Poudarek je bil na opisovanju in razčlenjevanju posameznih vidikov, kot so vrste nasilja, njihov vpliv na otroke in način prepoznavanja nasilja, kar nam je omogočilo jasno in strukturirano predstavitev ugotovitev.

Za bolj poglobljeno razumevanje problematike smo uporabili kvalitativni pristop pri analizi domače in tuje literature. Najprej smo iz že obstoječe literature opredelili pojem nasilja ter razčlenili različne vrste nasilja, ki se pojavljajo v predšolskih letih, vključno s fizičnim, čustvenim, spolnim nasiljem ter zanemarjanjem. Poudarek smo dali tudi razumevanju povzročiteljev nasilja.

Za boljše razumevanje in prepoznavanje nasilja nad otroki smo v nalogi vključili tudi pregled zakonodaje v Republiki Sloveniji, ki ureja preprečevanje tovrstnih dejanj. Preučili smo relevantne zakone, predpise in smernice, ki so v veljavi na področju zaščite otrok pred nasiljem, ter osvetlili vlogo države in pristojnih institucij pri zaščiti otrok. To je ključnega pomena za ustrezno zaščito in pomoč otrokom, ki so žrtve nasilja, saj zakonodaja določa jasne smernice in postopke za ukrepanje v takih primerih.

Poleg tega smo se osredotočili na vlogo vzgojiteljev in institucij, kot so vrtci, pri zaznavanju nasilja in samem odzivu na le-to. Raziskali smo, kako pomembno je, da vzgojitelji prepoznajo zgodnje znake nasilja ter se ustrezno odzovejo, saj imajo ključno vlogo pri zaščiti otrok pred nadaljnjim nasiljem. V tem delu smo se dotaknili tako teoretičnih kot praktičnih vidikov, ki

vključujejo izobraževanje vzgojiteljev in pomembnost njihovega znanja pri prepoznavanju različnih oblik nasilja.

V empiričnem delu raziskovalne naloge smo uporabili sistematično metodo zbiranja podatkov z anketo. Anketni vprašalnik je bil zasnovan kot merski instrument za zbiranje kvantitativnih podatkov o tem, kako vzgojitelji zaznavajo nasilje nad otroki, katere vrste nasilja so po njihovem mnenju najpogostejše in kako se odzivajo na te primere. Podatke smo nato analizirali s pomočjo statističnih metod in jih grafično predstavili v obliki stolpčnih in tortnih grafov, kar nam je omogočilo jasen vpogled v ugotovitve raziskave. Grafi so omogočili vizualno predstavitev ključnih podatkov, kar pripomore k boljši interpretaciji rezultatov in njihovemu enostavnemu razumevanju.

Z uporabo te metode smo želeli dobiti konkretne, empirične podatke, ki podpirajo teoretične ugotovitve iz literature, in pridobiti vpogled v vsakodnevne izzive, s katerimi se vzgojitelji soočajo pri prepoznavanju in obvladovanju nasilja v predšolskem obdobju.

1.5 Izvirni prispevek k praksi

Z raziskovalno nalogo želimo spodbuditi globlje razumevanje nasilja nad predšolskimi otroki in izpostaviti izjemno pomembno vlogo vzgojiteljev pri zaznavanju in obvladovanju tovrstnih primerov. Vzgojitelj ima namreč ključno vlogo v življenju predšolskega otroka, saj je pogosto ob njem največ časa, poleg staršev. V tem obdobju so vzgojitelji tisti, ki otrokom ne nudijo le izobraževalnega in razvojnega okolja, ampak so tudi med prvimi, ki lahko zaznajo morebitne znake nasilja ali zlorabe. Zaradi tesnega stika z otrokom in njegovega vsakodnevnega spremljanja je vzgojitelj v edinstvenem položaju, da zazna spremembe v otrokovi obnašanju, telesnem stanju ali čustvenem počutju, ki bi lahko kazale na izpostavljenost nasilju.

Zato je izjemno pomembno, da se vzgojitelji zavedajo svoje odgovornosti in vpliva, ki ga imajo na preprečevanje nasilja. S svojim znanjem in sposobnostjo opazovanja lahko pomembno prispevajo k zaščiti otrok in preprečijo, da bi se nasilje nad otrokom nadaljevalo. Vendar pa poleg samega prepoznavanja nasilja, še večjega pomena postane sposobnost hitrega in ustreznega odziva v situacijah, ko nasilje zaznajo. Vzgojitelji ne smejo le pasivno opazovati, temveč morajo znati ukrepati in otroku zagotoviti ustrezno pomoč ter ga usmeriti na poti do zaščite. Pomembno je, da vzgojitelji vedo, kako se odzvati, kako obvestiti pristojne institucije in kako podpreti otroka v njegovem procesu okrevanja. V ta namen so potrebni ustrezni izobraževalni programi, ki vzgojiteljem omogočajo pridobivanje znanj in veščin za prepoznavanje različnih vrst nasilja, kot tudi za učinkovito ukrepanje v primerih zlorabe.

Z raziskovalno nalogo želimo strniti ključne informacije o nasilju nad predšolskimi otroki in narediti krajši pregled najboljših praks, ki lahko služijo kot koristno orodje pri vsakdanjem delu vzgojiteljev in zaposlenih v vrtcih. Naša raziskava ne želi zgolj osvetliti teoretičnih vidikov

nasilja, temveč tudi zagotoviti konkretne napotke in smernice za vzgojitelje, ki se srečujejo s to problematiko v svojem poklicnem okolju. Tako bi raziskava lahko postala uporaben pripomoček pri oblikovanju izobraževalnih vsebin za vzgojitelje in pri usmerjanju njihovih reakcij v primerih zaznanega nasilja.

Poleg tega želimo ugotoviti tudi trenutno stanje v Sloveniji glede prepoznavanja nasilja nad predšolskimi otroki in stopnjo poznavanja te problematike med vzgojitelji. To bomo storili s pomočjo anketnega vprašalnika, ki bo omogočil zbiranje podatkov o tem, kako pogosto vzgojitelji prepoznajo nasilje, katera vprašanja jim povzročajo največ težav pri prepoznavanju nasilja in kako se odzivajo na situacije, v katerih se otrok znajde v nevarnosti. Z analizo odgovorov bomo pridobili dragocene informacije o trenutnem stanju zavedanja vzgojiteljev in o tem, kako bi bilo mogoče izboljšati pripravo in usposabljanje strokovnjakov za obvladovanje tovrstnih primerov. To bo omogočilo večjo učinkovitost pri zaščiti predšolskih otrok pred nasiljem in ustvarjanju varnejšega okolja za njihov razvoj.

2 NASILJE IN VRSTE NASILJA

V literaturi obstaja veliko definicij pojma nasilje. SSKJ navaja, da je nasilje dejaven odnos do nekoga značilen po uporabi sile in pritiska. Nasilje lahko definiramo tudi kot simptom ali raven izražanja agresivnih dejanj posameznikov. Lahko ga dojemamo kot zlorabo moči v različnih oblikah, kar je priučen in neustrezen vedenjski odgovor na občutek jeze ali strahu (SSKJ, n.d.; Munc, 2010).

Nasilje predstavlja odnos med dvema ali več osebami, kjer ena izmed oseb vpliva na drugo z uporabo moči. Za izvajanje nasilja nad otrokom je največkrat krivo nezadovoljstvo odraslega, kar je lahko posledica brezposelnosti, želja po boljšem življenju, nezadovoljstvo s partnerjem, neustrezna vzgoja in podobno. Nasilje nad otrokom je največkrat prekrito pred javnostjo in se izvaja zasebno. Posledice so lahko motnje v razvoju, prikrajšanost, telesne poškodbe, psihično oškodovanje otroka in celo smrt (Merčnik in Suban, 2009).

2.1 Psihično ali duševno nasilje

Najpogostejša in najbolj prekrita oblika izvajanja nasilja nad otrokom je psihična oziroma duševna. Le ta po navadi spremlja vse druge oblike nasilja, lahko pa se pojavi tudi v samostojni obliki, kot izločanje otroka, zavračanje ali nepravilno ravnanje z otrokom, neustrezno kritiziranje in poniževanje, teroriziranje, izolacija otroka (prostorska omejitve ali prepoved stikov), omalovaževanje ter zanemarjanje otrokovih čustvenih potreb. Pod psihično zlorabo otroka spada tudi izkoriščanje otrokovega dela v družini, kar pomeni, da odrasli postavi delovane in vedenjske zahteve, ki presegajo otrokove zmogljivosti (Zloković in Dečman Dobrnjič, 2007; Mikuš Kos 1997).

K psihičnemu nasilju pripisujemo posredno ali neposredno opazovanje nasilja in ločitev staršev. Posredna oblika opazovanja nasilja je v primeru če je otrok fizično prisoten pri nasilnem dogodku ali ga opazuje. Pri neposredni obliki pa otrok ni fizično prisoten v prostoru, ampak lahko sliši nasilje ali opazi posledice nasilja (polomljeno ali prevrnjeno pohištvo in podobno). Ko govorimo o ločitvi staršev kot obliki psihičnega nasilja je to zato, ker otrok ločitev povezuje z razpadom družine ter izgubo podpore enega izmed staršev (Kraljić, 2010).

Omeniti je potrebno tudi čustveno izsiljevanje, ki se nad otrokom največkrat izvaja s strani staršev. V večini primerov se starši posledic čustvenega izsiljevanja sploh ne zavedajo. Za boljše razumevanje lahko uporabimo primer: »Če boš pospravil svojo sobo, te bom imel rajši!« (Munc, 2010).

Posledica psihičnega, duševnega ali čustvenega nasilja se lahko pri otrocih kaže kot nevrotično vedenje, ter škodi kognitivnemu, čustvenemu ali telesnemu razvoju otroka. Takšen otrok je velikokrat (Bašič, 2011):

- kronično žalosten ali sumničav,
- pasiven ali zahteven,

- se počuti nepomemben,
- kaže močno prizadeto samospoštovanje,
- zaznati je možno oviranost miselnih procesov,
- nesocialen ali pretirano išče pozornost.

2.2 Fizično ali telesno nasilje

Fizično nasilje si vsak razlaga po svoje, sploh ker ko govorimo o nasilju največkrat pomislimo le na to. Dejstvo je, da je fizično nasilje najlažje prepoznati, saj ga je še posebej pri otroku težko prekriti in se kaže kot modrice na koži, odrgnine, opekline ... Kot fizično oziroma telesno nasilje se obravnava kakršni koli nameren telesni napad ali kontakt, s katerim se otroka poškoduje, se mu povzroči telesna bolečina, neugodje ali smrt. Pod fizično nasilje spada tudi telesno kaznovanje otrok kot vzgojni ukrep ter pretirano discipliniranje otrok z uporabo sile (Zloković in Dečman Dobrnjič, 2007; Vodušek, 2007).

Pod fizično ali telesno nasilje štejemo (Bezenšek Lalič, 2009):

- pretepanje z rokami, nogami ali predmeti,
- metanje ob tla ali stene,
- stresanje,
- stiskanje,
- povzročanje opeklin,
- praskanje,
- davljenje,
- vezanje,
- senzorno preobremenitev in
- preprečevanje spanja.

Mikuš Kos (1997) pa opozarja, da obstajajo tudi oblike telesnega kaznovanja, ki se ne kažejo navzven kot na primer prisilno klečanje, izpostavljanje otroka visokim in nizkim temperaturam ter siljenje otroka s hrano dokler ne izzovemo bruhanja.

Da je otrok žrtev fizičnega nasilja nam lahko pokažejo naslednji vedenjski vzorci (Bašič, 2011):

- odklanjanje športne aktivnosti otroka in nelagodje pri preoblačenju,
- zaostajanje v motoričnem razvoju,
- zaostajanje v govornem razvoju,
- strah pred odraslimi osebami,
- umikanje v zasebnosti in težave pri vzpostavitvi komunikacije z vrstniki,
- razdražljivost in pogost jok,
- napetost in stalna pripravljenost na boj,
- z agresijo izsiljuje,

- grdo ravna z živalmi in z igračami.

2.3 Munchausnov sindrom

Ko govorimo o fizičnem nasilju je potrebno omeniti še relativno slabo poznano obliko »bolezni« Munchausnov sindrom (v nadaljevanju MSPN). Po navadi za MSPN trpi eden izmed staršev otroka ali bližnji sorodnik. Gre za motnjo, ko je odrasla oseba prepričana, da je otrok bolan in mu pri tem povzroča bolezenske znake. Otrok je tako izpostavljen stimulaciji bolezni in njenemu zdravljenju (Domiter Pronter, 2014).

Za lažje prepoznavanje otroka, ki je lahko izpostavljen odrasli osebi, ki trpi za MSPN smo povzeli glavne okoliščine po A. Mikuš Kos (1997):

- trajni ali ponavljajoči se bolezenski znaki, za katere ne najdemo vzroka,
- velike razlike med anamnezo, kliničnimi izvidi in splošnim zdravstveni stanjem otroka,
- domnevna diagnoza je redko obolenje,
- simptomi se pojavljajo le v prisotnosti te osebe, če je otrok v bolnišnici oz. oseba ni prisotna pa izginejo,
- oseba je zelo skrbna in pozorna do otroka, in vztraja, da bi bila vedno prisotna,
- simptomi ne reagirajo na ustrezno terapijo,
- pogosto se je v družini zgodila nenadna smrt otroka,
- oseba je bila v preteklosti v času šolanja ali na delovnem mestu povezana z zdravstveno dejavnostjo ali pa je imela dolgotrajne bolezenske težave.

Čeprav je MSPN slabo poznan pojav se morajo zaposleni v vrtcu zavedati resnosti le tega, saj lahko ob ne reagiranju zunanje osebe resno oškoduje zdravje otroka ali celo vodi v smrt (Domiter Pronter, 2014).

2.4 Spolno nasilje

Spolno nasilje nad otrokom je dejanje odrasle osebe s katerim otroka prisili ali zavede v spolnost z namenom potežitve svoje lastne potrebe po kontroli in moči. Odrasla oseba s tem zlorabi svoj privilegiran položaj, ter tako vpliva na otroka. Pri spolnem nasilju nad otrokom so velikokrat prisotne tudi druge oblike nasilja – psihično in fizično (Društvo za nenasilno komunikacijo, 2024).

Spolni odnos je le ena izmed oblik spolnega nasilja nad otrokom, k temu štejemo tudi zapeljivo vedenje do otroka, namigovanje o spolnosti in podrobni opisi aktov, spremljanje pornografskih vsebin v prisotnosti otroka, namensko razkazovanje golega telesa, izpostavljanje otroka spolnih dejanj odraslih, intimno poljubljanje otroka, otipavanje genitalnih področij, prsi in trebuha, masturbacija pred otrokom, vtikanje različnih predmetov v otrokovo danko ali vagino, drgnjenje penisa, felacija ali kunilingus (siljenje v oralno zadovoljevanje) in podobno (Bašič, 2011).

Znaki na katere je potrebno biti pozoren, saj lahko kažejo morebitno spolno zlorabo otroka so naslednji (Miller, 2000; Bašič, 2011):

- genitalni ali rektalni problemi,
- upiranje previjanju,
- močenje postelje,
- nočne more s seksualno vsebino,
- nazadovanje v vedenju,
- znanje o spolnosti in nenavadne seksualne teme,
- igranje seksualnih prizorov in slačenje igrač,
- upiranje slačenju,
- zapiranje vase, nemir in strah pred določeno osebo,
- priznanje o zlorabi in
- nenavadni izostanki iz vrtca.

2.5 Ekonomsko nasilje

Ekonomsko nasilje nad otrokom je najmanj pogosto, saj otrok praviloma nima lastnega premoženja. Tukaj lahko izpostavimo, da se izvaja nasilje nad otrokom v primeru, če je le ta upravičen do prejemanja pokojnine po umrlem staršu, pa skrbnik le to porabi za zadovoljevanje svojih potreb in ne otrokovih; če je otrok upravičen do prejemanja preživnine po ločitvi staršev, pa se le to ne izvaja (to lahko dojemamo kot zanemarjanje otrok s strani ločenega starša); ter kadar govorimo o prisilnem beračenju otrok (Dolčič, 2015).

2.6 Zanemarjanje

Zanemarjanje otroka so dejanja, zaradi katerih je otrok prikrajšan za osnovne stvari, kot so prehrana, higiena, primerno zdravljenje, dom, oblačila, možnost varstva in izobraževanja. V tem primeru starš ali skrbnik otroka z njim ne ravna primerno, ter ne zadovoljuje otrokovih osnovnih potreb (Filipčič in Klemenčič, 2011).

Zanemarjanje otroka je tako lahko telesno, čustveno ali zdravstveno. O telesnem zanemarjanju govorimo kadar je otrok zapuščen, sam ali v neprimernem varstvu. Če živi v neprimernem, umazanem in hladnem prostoru, kadar je lačen, neprimerno oblečen ali mu ni nudena zadostna količina počitka. O telesnem zanemarjanju govorimo tudi kadar je otrok izpostavljen različnim nevarnostim (nezavarovani balkoni, stopnice ali sekundarno kajenje) ali kadar otrok ni zaščiten pred poškodbami ali je izpostavljen neodgovornemu vedenju starša oziroma skrbnika (vožnja pod vplivom substanc in alkohola). Pri čustvenem zanemarjanju gre za zatiranje otrokovih čustev ter ne posvečanje otrokovim potrebam. Sem štejemo odrekanje ljubezni, naklonjenosti in čustvene podpore. Otroku niso nudene osnovne potrebe kot so stik, navezanost in spodbujanje. Zdravstveno zanemarjanje je odrekanje ali prepozno iskanje zdravstvene oskrbe in pomoči bolnemu otroku (Mikuš Kos, 1997; Kristančič, 2002).

Vzgojiteljica si za prepoznavanje zanemarjenega otroka lahko pomaga z naslednjimi znaki (Bašič, 2011):

- neprimerna obleka otroka glede na vreme oziroma letni čas,
- neprimerna higiena otroka,
- otrok je lačen (se prenajeda, prosi za hrano),
- otrok je nezmožen poslušati in slediti navodilom,
- ima slabši besednjak in mu primanjkuje socialnih veščin,
- otrok je pasiven in težko vzdržuje pozornost,
- otrok je telesno slabo razvit glede na svojo starost,
- otrok ostaja v vrtcu tudi ko ima možnost drugega varstva,
- otrok ostaja v vrtcu tudi po opozorilu vzgojiteljice, da je zbolel.

2.7 Posledice nasilja

Obstajajo različni dejavniki, ki lahko vplivajo na posledice zlorabe otroka. Tukaj govorimo predvsem o intenzivnosti nasilja, časovnem obdobju v katerem je bilo nasilje prisotno, starosti otroka ter njegovi psihični odpornosti. Razumljivo je, da dalj časa kot je nasilje prisotno, večje so posledice na otroku, zato je pomembno, da je nasilje zaznano čimprej. Na stopnjo posledic zlorabe pa vpliva tudi odnos, ki ga otrok ima s povzročiteljem nasilja. Če je to njegov starš oziroma skrbnik, kako družina reagira na nasilje ter kako se odzovejo institucije po tem ko je podana prijava (Mikuš Kos, 1997).

Ugotovili smo torej, da nasilje na otroke lahko vpliva različno in da je odvisno od več dejavnikov. Našteli bomo najpogostejša vedenja, ki so lahko posledica nasilja nad predšolskim otrokom (Mikuš Kos, 1997):

- strah,
- kriki,
- razdražljivo vedenje,
- skrivanje,
- tresenje,
- jecljanje,
- motnje spanja,
- grizenje nohtov ali puljenje las,
- pobegi od doma,
- kognitivne motnje in
- posttravmatske stresne motnje.

Simptomi, ki nakazujejo na posttravmatske stresne motnje so izogibanje stvarim, ki otroka lahko spominjajo na nasilen dogodek, občutek odtujenosti, utesnjeno čustvovanje, izbruhi jeze

in agresija. Pri otroku, ki je žrtev nasilja, znake opazimo skozi igro, risanje ali s pogovorom. Te motnje praviloma trajajo več kot en mesec (Mlakar, 2010).

Raziskave so pokazale, da posledice nasilja v odrasli dobi vplivajo na otroka drugače, glede na spol. Dečki velikokrat ponotranjijo nasilje in so kasneje nasilni, sploh do svojih otrok in partnerjev. Deklice po drugi strani pa so večkrat nagnjene k osamitvi, občutku krivde in depresiji ter so tudi v odrasli dobi žrtve nasilja (npr. v partnerskih odnosih) (Mlakar, 2010).

3 STORILCI NASILJA

Za vzgojitelje v vrtcih ni pomembno samo prepoznavanje nasilja, velikega pomena je prepoznati tudi nasilneža, saj obstaja velika verjetnost, da je otrok, ki izvaja nasilje nad drugimi otroki tudi sam žrtev nasilja. Vloga vzgojiteljev je prepoznati otroka, ki ima vzorce nasilnega vedenja in ugotoviti kje se je otrok s takšnimi vzorci srečal in jih ponotranjil ter takšnemu otroku nuditi potrebno pomoč. Največkrat je rešitev preusmeritev pozornosti in pogovor o njegovem vedenju in čustvih (Habbe, 2000).

3.1 Vrste storilcev

Za povzročitelje oziroma storilce nasilja so značilne določene lastnosti. Eden izmed indikatorjev je, da ne kažejo čustev prizadetosti, ko povzročijo škodo, ne sprejemajo odgovornosti za svoja dejanja in velikokrat obtožijo žrtev za svoja dejanja. Storilci izkoristijo svojo fizično ali psihično prevlado nad žrtvijo in v večini primerov nasilje izvajajo za krepitev občutka svoje lastne moči. Nasilneži so po navadi bili tudi sami žrtve nasilja (Kristančič, 2002; Erzar, 2013).

Bučar-Ručman (2004) loči storilce na dve skupini. In sicer dominantni nasilneži in druge kategorije nasilnežev, kamor spadajo pasivni udeleženci nasilja in anksiozni nasilneži.

4 ZAKONODAJA, KI UREJA PREPREČEVANJE NASILJA NAD OTROKI

Da lahko vzgojitelji v vrtcih ob zaznanem nasilju pravilno in strokovno ukrepajo, morajo poznati zakonske podlage. Otroka pred nasiljem ščitijo Ustava Republike Slovenije, Kazenski zakonik, Konvencija o otrokovih pravicah, Zakon o preprečevanju nasilja v družini, Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode in Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini ter drugi, vendar bomo mi obravnavali samo zakonske podlage, ki so pomembne za delo strokovnih delavcev v vrtcih.

4.1 Ustava Republike Slovenije

Varstvo otrok pred nasiljem je v Sloveniji zaščiteno s temeljnim in najvišjim pravnim aktom – Ustavo Republike Slovenije. Država je s pravnimi normami dolžna zagotoviti posebno varstvo pred ekonomskim, socialnim, telesnim, duševnim in drugim izkoriščanjem ter zlorabo otrok. Če je ugotovljeno, da starši oz. zakoniti skrbniki ne izpolnjujejo pogojev v dobrobit otroka je država dolžna nuditi posebno varstvo tem otrokom (Ustava RS, 1991).

56. člen Ustave Republike Slovenije (1991) pravi: »Otroci uživajo posebno varstvo in skrb. Človekove pravice in temeljne svoboščine uživajo otroci v skladu s svojo starostjo in zrelostjo. Otrokom se zagotavlja posebno varstvo pred gospodarskim, socialnim, telesnim, duševnim ali drugim izkoriščanjem in zlorabljanjem. Takšno varstvo ureja zakon. Otroci in mladoletniki, za katere starši ne skrbijo, ki nimajo staršev ali so brez ustrezne družinske oskrbe, uživajo posebno varstvo države. Njihov položaj ureja zakon«.

4.2 Kazenski zakonik

V letu 2012 z uvedbo novega Kazenskega zakonika je kaznivo dejanje nasilja v družini postalo samostojno kaznivo dejanje. Uvrščeno pa je v poglavje kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo družino in otrokove v 191. členu (Kazenski zakonik, 2008).

V Kazenskem zakoniku najdemo opredelitve glede kaznivih dejanj, koga in kako se kaznuje v primeru nastalih dejanj. Za delavce v varstveno-izobraževalnih zavodih je pomemben člen, ki se nanaša na opustitev prijave suma na kaznivo dejanje. In sicer 281. člen, drugi odstavek, KZ-1 (2008) pravi: »Uradna oseba, ki zavestno opusti ovadbo kaznivega dejanja, za katero izve pri opravljanju svoje službe, če je zanj z zakonom predpisana kazen treh let ali več zapora, storilec pa se preganja po uradni dolžnosti, se kaznuje z zaporom do treh let«. To velja za ravnatelja kot uradno osebo, vsi ostali zaposleni pa ob opustitvi prijave odgovarjajo v okviru drugih prepisov, saj so z opustitvijo kršili delovne dolžnosti.

4.3 Konvencija o otrokovih pravicah

Konvencija o otrokovih pravicah je v Sloveniji začela veljati leta 1990. S podpisom konvencije se je Slovenija zavezala k spoštovanju zapisane pravice otrok brez kakršnega koli razlikovanja glede na raso, barvo kože, spol, jezik, veroizpoved, politično prepričanje, narodno, etično ali

družbeno poreklo, premoženje, invalidnost, rojstvo ali kakšen koli položaj otroka, otrokovih staršev ali skrbnikov. Glavni cilj konvencije je zagotoviti korist otroka, kar vključuje tudi njegovo varovanje pred kakršno koli obliko nasilja (Bašič, 2011).

19. člen Konvencije o otrokovih pravicah (1992), ki se navezuje na varovanje otroka pred nasiljem pravi: »Države pogodbenice bodo z vsemi ustreznimi zakonodajnimi, upravnimi, družbenimi in vzgojnimi ukrepi varovale otroka pred vsemi oblikami telesnega ali duševnega nasilja, poškodb ali zlorab, zanemarjanja ali malomarnega ravnanja, trpinčenja ali izkoriščanja, v številni spolne zlorabe, medtem ko je pod skrbništvom staršev, zakonitih skrbnikov ali katerekoli druge osebe, ki skrbi zanje«.

4.4 Zakon o preprečevanju nasilja v družini

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (krajše ZPND) je bil pri nas sprejet leta 2008 in opredeljuje pravna pravila, ki se nanašajo na nasilje v družini, torej med družinskimi člani. To so lahko krvni sorodniki, posvojitelji, skrbniki, rejniki in osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu.

Za strokovne delavce v vrtcih je najpomembnejše poznavanje 5. in 6. člena ZPND, saj se le ta navezujeta na dolžnost ravnanja in prijave, ko je nasilje nad otrokom opaženo (Filipčič in Klemenčič, 2011).

5. člen ZPND (2008) pravi: »Organi in Organizacije so dolžni izvesti vse postopke in ukrepe, ko so potrebni za zaščito žrtve glede na stopnjo njene ogroženosti in zaščito njenih koristi in pri tem zagotoviti spoštovanje integritete žrtve. Če je žrtev nasilja otrok, imajo koristi in pravice otroka prednost pred koristmi in pravicami drugih udeleženk oziroma udeležencev postopka«.

6. člen ZPND (2008) zavezuje zaposlene v vrtcih, da sum zlorabe otroka prijavijo: »Vsakdo, zlasti strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodov, mora ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti takoj obvestiti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je otrok žrtev nasilja.«

4.5 Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode

Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za VIZ, ki je vstopil v veljavo januarja 2010 pomaga strokovnim delavcem pri pravočasnem in ustreznem ukrepanju, ko so soočeni z otroki, ki so žrtve nasilja. Pravilnik opredeljuje naloge delavcev, ki jih je potrebno izvesti ob zaznavi kakršnega koli nasilja nad otrokom. Tako je omogočeno izvajanje enakih načinov obravnavanja in oblik pomoči v vseh vrtcih. V pravilniku najdemo tudi smernice, ki določajo načine sodelovanja med institucijami in njihove pristojnosti (Filipčič in Klemenčič, 2011).

V 6., 7. in 8. členu pravilnika je zapisan postopek nudenja pomoči otroki, ki je žrtev nasilnega dejanja. Svetovalni delavec VIZ-a je dožen sklicati interni tim, na katerem so prisotni svetovalni delavec (vodja internega tima), vzgojitelj (ki je zaznal nasilje) in drug strokovni delavec zavoda

(ki naredi zapisnik). Prisotnost ravnatelja je obvezna na prvem timu. Naloga internega tima je v prvi vrsti pomoč in podpora žrtvi, sodelovanje z drugimi organi in svetovanje otroku (Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode, 2009).

4.6 Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini

Za pravilno ravnanje vzgojiteljev o zaznanem nasilju nad otrokom je pomembno tudi poznavanje Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, saj le ta navaja postopke komunikacije med organi, ki so prisotni pri obravnavi žrtve. Poleg tega določa tudi način dela multidisciplinarnih timov, naloge centra za socialno delo in izobraževanja strokovnih delavce. Če strokovni delavec v VIZ-u zazna nasilje je o tem dolžen takoj obvestiti CSD, policijo ali državno tožilstvo. V nadaljevanju mora CSD zaščititi žrtev, pridobiti potrebne informacije o dogodku od vzgojitelja in vzporedno sodelovati s policijo (Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, 2009).

5 PREPOZNAVANJE NASILJA NAD OTROKOM S STRANI VZGOJITELJA IN VRTCA

Za preprečevanje nasilja nad otrokom niso odgovorne le državne ali strokovne institucije, kot bi zmotno lahko mislili. Vsak posameznik je dolžen prijaviti nasilje nad otrokom, če se z njim sreča. Kot smo že ugotovili iz zakonodaje, pa je strokovni delavec v vrtcu ob zaznanem nasilju le to dolžen prijaviti tudi po pravnih predpisih, zato je poznavanje le teh izredno velikega pomena (Filipičič, 2008).

Ker je strokovni delavec v vrtcu lahko postavljen pred dilemo kadar pride do zaznanega nasilja, smo pri vsaki obliki nasilja našli tudi nekaj najpogostejši znakov, ki so lahko pokazatelji zlorabe otroka. Najpogostejši razlogi, da otrok prekriva nasilje, ki se izvaja nad njim pa so grožnje storilca, dvom, da bo prišlo do spremembe tudi če o nasilju spregovori, strah in upanje, da se bo storilec spremenil. Zaradi teh razlogov je težko potrditi zlorabo in zato je pomembno, da se z otrokom skuša vzpostaviti komunikacijo in ga pripraviti do odprtega pogovora. V predšolskem obdobju otroci največ časa preživijo z vzgojitelji, zato je ključnega pomena, da jih le ti seznanijo z njihovimi pravicami in jih varujejo, saj le tako lahko otroci vedo kaj je prav in kaj narobe (Selič, 2010).

Dolžnosti strokovnega delavca v vzgojno-izobraževalnem zavodu so (Dečman in drugi, 2004):

- ščititi interese otrok in jih postaviti pred interese odraslih,
- otroku predstaviti nevarnosti,
- naučiti otroka, kako se zavarovati pred nevarnostmi,
- ščititi otroka pred dogodki, ki lahko privedejo do zlorabe in
- prepoznati ter poskusiti preprečiti dogodke, ki bi lahko vodili v zlorabo.

Če vzgojitelj v primeru da nasilje zazna ne stori ničesar, da bi ga ustavil ali preprečil pomeni, da ga podpira in se z njim strinja. Pomembno je, da se med otrokom in vzgojiteljem vzpostavi medsebojno zaupanje in da je vzgojitelj v primeru zaznave nasilja pripravljen odločno in hitro ukrepati (Lepičnik Vodopivec, 2012).

6 RAVNANJE VZGOJITELJA OB ZAZNANEM NASILJU

Kadar vzgojitelj opazi znake katere koli oblike nasilja je njegova naslednja naloga pogovor z otrokom. Otrok, ki je žrtev nasilja bo o tem redkokdaj prvi spregovoril, zato je pomembno, da vzgojitelj z otrokom vzpostavi zaupanje in začne pogovor, na podlagi katerega lahko potem potrdi ali ovrže sum nasilja nad otrokom. Pri pogovoru se opiramo na naslednje točke (Filipčič in Klemenčič, 2011):

- odzovemo se umirjeno in tako otroku omogočamo medsebojno zaupanje,
- ne obljubimo mu, da bomo o dogodku molčali in mu razložimo zakaj je potrebno o tem obvestiti tudi druge osebe,
- mu verjamemo in ne postavljamo dvomljivih vprašanj,
- izražamo zanimanje za njegovo situacijo,
- med pogovorom, če je potrebno, večkrat poudarimo, da za nastalo situacijo ni kriv sam,
- mu vlivamo pogum, da o situaciji jasno spregovori in ga pohvalimo,
- se izogibamo besed, ki bi situacijo lahko predstavljale kot nerešljivo (npr. to je obupno, grozljivo...),
- otroku ne obljublamo stvari, ki jih ne moremo realizirati,
- otroku razložimo zakaj in kako je potrebno ukrepati, ter mu razložimo naslednje korake,
- ne spodbujamo fizičnega maščevanja in mu damo vedeti, da je nasilje nesprejemljiv način reševanja konfliktov,
- situacije ne rešujemo sami, ampak o tem obvestimo vodjo enote in ravnatelja, ki potem obvesti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo.

6.1 Najpogostejše napake pri pedagoškem delu v povezavi z nasiljem

Vzgojitelj mora biti pazljiv in korekten pri svojem delu, ko se sreča z nasiljem. Pomembno je, da s svojo komunikacijo ne povzroči dodatnih ne zaželenih situacij, s katerimi bi otroku lahko še dodatno škodoval (Ančič in drugi, 2015).

Pogoste napake ko pride do soočanja z otrokom, ki je žrtev nasilja (Ančič in drugi, 2015):

- ignoriranje ali minimaliziranje nasilja,
- prelaganje odgovornosti za nasilje na otroka,
- nasilje poskuša reševati vzgojitelj sam,
- soočanje otroka in povzročitelja nasilja,
- obdolževanje otroka, da si izmišljuje.

Vzgojitelj mora otroku dati vedeti, da je slišan, da v nastali situaciji ni sam in mu nuditi oporo. V nobenem primeru se nasilja ne sme obrniti na otroka z obtožbami kot je npr. »Sam si kriv, saj si ga jezil!«, otroku je potrebno dati vedeti, da je za nasilje vedno kriva oseba, ki ga je povzročila. Otroka ne soočamo z storilcem nasilja, saj tako lahko povzročimo dodatno napetost

in neugodje otroka. Po zaznavi nasilja najprej zaščitimo otroka, ki je žrtve nasilja in se potem soočamo z nasilnežem v smislu prepovedi uporabe nadaljnjega nasilja in odprave že nastale škode. Otroku, ki nam je zaupal, da je žrtev nasilja ne dajemo občutka, da mi ne verjamemo (Ančić in drugi, 2015).

7 POMOČ PREDŠOLSKEMU OTROKU PO ZAZNANEM NASILJU

Zlorabljenega otroka je potrebno umakniti iz nasilnih okoliščin, za kar so po navadi odgovorni centri za socialno delo ali policija, vloga vzgojitelja pa je predvsem nudenje opore in spodbujanje otroka k normalnemu razvoju, če je to mogoče. Otroku je potrebno dati vedeti, da verjamemo vanj in v njegove besede, da ga razumemo in da razumemo kaj se mu dogaja. Potrebno je aktivno poslušanje otrokovih besed in potreb, ter poznati posebnosti njegovega funkcioniranja in razumevanje njegovega doživljanja situacije (Filipčič in Klemenčič, 2010).

Zlorabljenemu otroku je potrebno nuditi pomoč tudi ko je nasilje že v postopku reševanja in je otrok o njem spregovoril. Potrebno je vzpostaviti odnos z ne zlorabljavajočimi starši oz. skrbniki otroka, ter preprečiti navezovanje otroka na nasilneža, zagotavljanje stabilnosti, kontinuitete, skupinska podpora, preprečevanje stigmatizacija otroka, podpora otroku, da razvija in ohranja odpornost, kar pomeni, da se prilagaja na določeno količino stresa (Zaviršek, 2016).

V hujših primerih in ko je otrok žrtev nasilja v družini, so potrebne bolj drastične oblike odstranitve otroka iz nasilnega okolja. Za vzgojitelje je pomembno poznavanje organizacij, ki v teh primerih nudijo umik na varno. Varna hiša ali zatočišče je ena izmed teh organizacij, ki nudijo varen prostor na tajni lokaciji kamor se lahko umaknejo ženske, starejše od 18 let z otroki (ali brez njih). V Sloveniji deluje 16 takšnih zatočišč, ki sprejemajo žrtve nasilja iz vse Slovenije, ne glede na kraj stalnega prebivališča. Varna hiša nudi primerno bivanje, svetovanje, strokovno in pravno pomoč. Bivanje v varni hiši je dovoljeno za največ 12 mesecev. Akutno ogrožene ženske in otroci se lahko za 24 ur, vsak dan, umaknejo v enega izmed kriznih centrov za ženske in otroke kjer se jih nudi strokovna pomoč in podpora pri urejanju življenjske situacije. Hiša zavetja Palčica pa je krizni center za otroke v predšolskem obdobju in je namenjena otrokom starim od 0 do 6 let. Tja so umaknjeni otroci za katera CSD ugotovi, da je zanje nujno, da se umaknejo iz ogrožajočega ali neprimerne okolja. Bivanje v Hiši zavetja Palčica je največ tri tedne, v tem času pa je CSD dožen otroku poiskati oziroma urediti trajno in varno obliko bivanja (Horvat in Matko, 2014).

8 EMPIRIČNI DEL

8.1 Raziskovalna vprašanja

V empiričnem delu bomo odgovarjali na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Katera vrsta nasilja je največkrat prisotna v življenju predšolskih otrok?
2. Kakšne so posledice nasilja na kratki in dolgi rok?
3. Katero vrsto nasilja je za vzgojitelje najtežje prepoznati?
4. S katerimi vrstami nasilja se vzgojitelji največkrat srečujejo pri svojem delu?

8.2 Metodologija

V empiričnem delu raziskovalne naloge smo izvedli anketo z uporabo 1KA orodja. Anketa z naslovom "Nasilje in predšolski otroci" je bila izvedena v slovenščini in obsega 15 vprašanj ter 73 spremenljivk, razdeljenih na 4 strani. Anketiranci so izpolnili skupno 247 enot, od katerih je bilo 70 ustreznih odgovorov.

Anketa je bila aktivna od 8. januarja 2025 do 5. februarja 2025. Povprečni čas izpolnjevanja ankete je bil 7 minut in 1 sekunda, medtem ko je bila predvidena dolžina 8 minut in 55 sekund. Prvi vnos je bil opravljen 8. januarja 2025 ob 18:46, zadnji vnos pa 2. februarja 2025 ob 10:52. Anketa je zaključena, kar pomeni, da je zbiranje odgovorov zdaj zaključeno.

Anketa je bila izvedena naključno. Naključni vzorec pri anketi je način izbire anketirancev, kjer imajo vsi posamezniki iz ciljne populacije enako verjetnost, da bodo vključeni v vzorec. To pomeni, da so odgovori anketirancev neodvisni od prejšnjih ali drugih odgovorov ter da je vzorec statistično reprezentativen za celotno populacijo.

Vsi odgovori v anketi so bili ne obvezni in dveh različnih tipov. Uporabili smo vprašanja zaprtega tipa z enim možnim odgovorom in Linhartovo lestvico. Vprašanja zaprtega tipa z enim možnim odgovorom so vprašanja v anketah, kjer je anketirancu ponujen seznam predvidenih odgovorov, vendar lahko izbere samo enega od njih. Prva vprašanja so običajno strukturirana tako, da anketiranec nima možnosti dodati lastnih odgovorov, temveč mora izbrati med predlaganimi opcijami. Pri teh vprašanjih je jasno določeno, da anketiranec izbere le en odgovor, kar omogoča enostavno analizo in kvantitativno obdelavo podatkov. Ta vrsta vprašanj je koristna, ko želimo pridobiti točne, specifične odgovore in poenostaviti zbiranje podatkov. Linhartova lestvica je ena od lestvic, ki se uporablja v anketah za merjenje različnih psiholoških lastnosti ali stališč, običajno povezanih z določenimi področji, kot so mnenja, stališča, vedenje ali čustva. Ta lestvica je pogosto uporabljena pri raziskavah, kjer je potrebno ugotoviti, kako močno se posamezniki strinjajo ali ne strinjajo z določenimi trditvami. Linhartova lestvica omogoča raziskovalcem, da pridobijo podatke o intenzivnosti stališč in mnenj anketiranih oseb,

saj omogoča širši spekter odgovorov kot zgolj "da" ali "ne." Ta vrsta lestvice je uporabna, kadar je pomembno meriti natančne in stopnjevane odgovore v anketah.

Anketa je imela 247 anketiranih enot, od katerih je bilo 70 ustreznih odgovorov, kar predstavlja 28% celotnega števila. Od teh 70 ustreznih odgovorov je 56 odgovorov popolnih, kar pomeni, da so anketiranci zaključili anketo v celoti, medtem ko je 14 odgovorov delno izpolnjenih. Poleg tega je bilo 2 praznih delno izpolnjenih odgovorov.

V kumulativnem statusu ankete je bilo 100% uporabnikov, ki so kliknili na nagovor ankete (247), kar pomeni, da so vsi anketiranci vsaj začeli z interakcijo z anketo. Nato je 44 % (108 uporabnikov) dejansko kliknilo na anketo in jo začelo izpolnjevati, vendar le 29 % (72 uporabnikov) je začelo odgovarjati na vprašanja. 28 % (70 uporabnikov) je anketo delno izpolnilo, medtem ko je 23 % (56 uporabnikov) anketo tudi v celoti končalo. To pomeni, da je znaten del anketirancev (77 %) nekako prekinil sodelovanje v procesu izpolnjevanja ankete, preden so jo zaključili.

V prekinjenih odgovorih je bilo skupno 191 prekinitev, kar predstavlja 77 % vseh anketiranih enot. Med temi prekinjenimi odgovori je 71 % (175 prekinitev) nastalo že pri uvodnem delu ankete, kar kaže, da so mnogi anketiranci opustili izpolnjevanje takoj na začetku. Le 6 % (16 prekinitev) je nastalo med samim izpolnjevanjem vprašalnika, kar pomeni, da so uporabniki začeli odgovarjati na vprašanja, a so nato prekinili. Neto število prekinitev v vprašalniku je torej 22 %, kar pomeni, da so uporabniki med izpolnjevanjem ankete občasno prekinili svoje odgovore.

Pri prehodu na posamezne strani ankete so rezultati naslednji:

- **Stran 1: 72 klikov**, kar kaže, da je večina uporabnikov začela izpolnjevati prvo stran ankete.
- **Stran 2: 63 klikov**, kar pomeni, da je manj uporabnikov prešlo na drugo stran.
- **Stran 3: 58 klikov**, nadaljnji upad uporabnikov, ki so prešli na tretjo stran.
- **Stran 4: 56 klikov**, kar je število uporabnikov, ki so zaključili anketo.

Ta analiza kaže, da anketa doživlja precejšnje število prekinitev, predvsem v uvodnem delu, kar bi lahko nakazovalo, da anketa ni bila dovolj privlačna ali da je bila prekinjena zaradi drugih dejavnikov, kot so dolžina ali vsebina ankete. Kljub temu je bil delež končanih anket (23%) precej dober, kar pomeni, da so nekateri udeleženci vseeno uspešno zaključili anketo.

8.3 Analiza demografije

Večina anketirancev, natančneje 79%, se je opredelila kot ženska (55 oseb), medtem ko je samo 1% (1 oseba) navedel, da je moški. Nihče ni izbral možnosti "Ne želim odgovoriti". Skupaj je

bilo 56 veljavnih odgovorov, kar predstavlja 80 % anketirancev. Povprečje vrednosti je 1.0, kar pomeni, da je prevladujoč odgovor "Ženska", saj je ta odgovor označen z vrednostjo 1. Standardni odklon znaša 0.1, kar kaže na zelo majhno variabilnost med odgovori.

Večina anketirancev spada v starostne skupine, starejše od 35 let. Največji delež anketirancev je v starostni skupini od 46 let naprej (26 %), sledijo pa ji osebe, stari od 36 do 45 let (24 %). Skupaj 38 % anketirancev je v starostni skupini od 25 do 35 let, medtem ko je 13 % anketirancev mlajših od 25 let. Povprečna starostna skupina je 2.8, kar nakazuje, da je večina udeležencev anket v srednjih letih (od 36 do 45 let). Standardni odklon znaša 1.1, kar pomeni, da obstaja določena razpršenost starosti med anketiranci, vendar niso opazne velike razlike v starostnih skupinah.

Večina anketirancev je zaposlena v urbanem okolju, saj je 51 % (36 oseb) izbralo to možnost, medtem ko 29 % (20 oseb) dela v ruralnem okolju. Skupaj 64 % anketirancev je zaposlenih v urbanem okolju, medtem ko je le 36 % v ruralnem okolju. Povprečna vrednost odgovora je 1.6, kar pomeni, da so rezultati nekoliko bolj naklonjeni urbanemu okolju, saj je urbano okolje označeno z vrednostjo 2. To nakazuje, da je večina udeležencev ankete iz urbanih območij, čeprav je prisoten tudi določeni delež anketirancev iz ruralnih območij. Standardni odklon znaša 0.5, kar kaže na relativno majhno variabilnost v odgovorih, saj so anketiranci večinoma izbrali eno od teh dveh okolij, z nekoliko večjim številom anketirancev iz urbanega okolja. Skupaj je bilo 56 veljavnih odgovorov, kar predstavlja 80% vseh anketirancev, kar pomeni, da je večina anketirancev, ki so odgovorili na vprašanje, bila zaposlena bodisi v urbanem bodisi v ruralnem okolju.

Iz odgovorov na vprašanje o dolžini zaposlitve je razvidno, da je večina anketirancev zaposlena več kot 5 let. Največji delež anketirancev, 46 % (32 oseb), je zaposlena več kot 10 let. To nakazuje, da je med udeleženci ankete precejšnja stabilnost v zaposlitvi. Naslednja večja skupina je tista, ki je zaposlena od 1 do 5 let, saj 19 % anketirancev (13 oseb) spada v to kategorijo. Sledijo jim tisti, ki so zaposleni od 6 do 10 let, katerih delež znaša 13 % (9 oseb). Le 3 % anketirancev (2 osebi) je zaposlene manj kot 1 leto, kar pomeni, da je v vzorcu precej malo novo zaposlenih. Povprečna vrednost odgovora je 3.3, kar pomeni, da je povprečni anketiran zaposlen že od 6 do 10 let, saj ta starostna skupina nosi vrednost 3. To še dodatno potrjuje prevlado daljših delovnih izkušenj med anketiranci. Standardni odklon znaša 0.9, kar pomeni, da obstaja zmerna variabilnost v odgovorih, saj je razpon med različnimi skupinami dolžine zaposlitve precej širok. Skupaj je bilo 56 veljavnih odgovorov, kar predstavlja 80 % vseh anketirancev. Ta razdelitev nakazuje, da so odgovori večinoma skoncentrirani med osebami, ki so zaposlena dalj časa, kar lahko pomeni, da je vzorec anketirancev sestavljen pretežno iz izkušenih delavcev.

8.4 Analiza rezultatov

S prvim vprašanjem v anketi (graf 1) smo ugotavljali poznavanje oblik nasilja med vzgojitelji.

- **Q1aa: Pod fizično nasilje štejemo prisilno klečanje otroka.**
Večina anketirancev (77 %) se zelo strinja s trditvijo, da prisilno klečanje otroka šteje kot fizično nasilje, kar nakazuje, da anketiranci dobro prepoznajo to dejanje kot obliko nasilja. Povprečje 1.4 in standardni odklon 0.98 nakazujeta, da so odgovori precej enotni, brez večjih odstopanj.
- **Q1ab: Pod fizično nasilje štejemo siljenje otroka s hrano.**
Pri tej trditvi se 54 % anketirancev zelo strinja, 32 % pa se z njo strinja, vendar nekoliko manj odločno. Povprečje 1.7 kaže, da večina prepozna siljenje otroka s hrano kot fizično nasilje, vendar z nekoliko večjo odprtostjo za razpravo v primerjavi s prejšnjo trditvijo. Standardni odklon 0.99 kaže na nekoliko večjo razpršenost mnenj.
- **Q1ac: Pod fizično nasilje štejemo preprečevanje spanja otroku.**
Pri tej trditvi je 52 % anketirancev izrazilo močno strinjanje, 33 % pa je nekoliko manj odločno podprlo to izjavo. Povprečje 1.8 nakazuje, da se večina še vedno strinja s tem, vendar so odgovori nekoliko bolj razpršeni, saj standardni odklon znaša 1.03.
- **Q1ad: Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja, lahko zaostaja v motoričnem razvoju.**
Večina anketirancev (46 %) se zelo strinja, 33 % pa se strinja v manjši meri. Povprečje 1.8 kaže, da anketiranci prepoznavajo povezavo med fizičnim nasiljem in zaostajanjem v motoričnem razvoju, vendar obstaja nekaj razpršenosti mnenj, kar nakazuje standardni odklon 1.02.
- **Q1ae: Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja, lahko zaostaja v govornem razvoju.**
Kar 61 % anketirancev se zelo strinja, da lahko otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja, zaostaja v govornem razvoju. Povprečje 1.5 in standardni odklon 0.83 kažejo, da je ta trditev široko podprta, z majhno razpršenostjo odgovorov.
- **Q1af: Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja, je lahko agresiven.**
66 % anketirancev se zelo strinja s trditvijo, da fizično nasilje lahko privede do agresivnega vedenja pri otroku. Povprečje 1.5 in standardni odklon 0.84 kažejo, da je ta povezava med nasiljem in agresivnim vedenjem široko prepoznana, vendar z malo večjo razpršenostjo mnenj.
- **Q1ag: Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja, je lahko nagnjen k pogostemu joku.**
Pri tej trditvi se 50 % anketirancev zelo strinja, 37 % pa nekoliko manj odločno podpira izjavo. Povprečje 1.7 nakazuje, da se večina anketirancev strinja z njo, vendar z nekoliko večjo razpršenostjo, saj je standardni odklon 0.92.
- **Q1ah: Psihično nasilje je najbolj prekrita oblika nasilja.**
Psihično nasilje je zelo prepoznavno kot skrita oblika nasilja, saj 79 % anketirancev meni, da je to najbolj prekrita oblika nasilja. Povprečje 1.3 in standardni odklon 0.82 potrjujeta, da je večina anketirancev močno prepoznala to vrsto nasilja kot skrito, z majhno razpršenostjo mnenj.
- **Q1ai: Psihično nasilje je najtežje prepoznati.**

72 % anketirancev se zelo strinja, da je psihično nasilje najtežje prepoznati. Povprečje 1.4 in standardni odklon 0.79 nakazujeta na močno strinjanje s to trditvijo ter na majhno razpršenost odgovorov.

- **Q1aj: Pod psihično nasilje štejemo izolacijo otroka.**
60 % anketirancev meni, da izolacija otroka šteje kot psihično nasilje. Povprečje 1.6 pomeni, da se večina strinja z izjavo, vendar z nekoliko večjo razpršenostjo mnenj, saj standardni odklon znaša 0.92.
- **Q1ak: Pod psihično nasilje štejemo kritiziranje.**
51 % anketirancev se zelo strinja, da kritiziranje šteje kot psihično nasilje, medtem ko 40 % meni, da gre za manj resno obliko nasilja. Povprečje 1.7 kaže na nekoliko večjo razpršenost mnenj v primerjavi z drugimi trditvami, standardni odklon pa znaša 0.86.
- **Q1al: Pod psihično nasilje štejemo poniževanje.**
75 % anketirancev se zelo strinja, da poniževanje šteje kot psihično nasilje, kar kaže na široko prepoznavanje tega dejanja kot nasilja. Povprečje 1.3 in standardni odklon 0.77 nakazujeta na enotnost odgovorov, z malo razpršenostjo.
- **Q1am: Pod psihično nasilje štejemo izkoriščanje otrokovega dela v družini.**
Pri tej trditvi se le 35 % anketirancev zelo strinja, medtem ko 34 % meni, da gre za resnejšo obliko nasilja, vendar z večjo odprtostjo za razpravo. Povprečje 2.2 in standardni odklon 1.17 nakazujeta na precejšnjo razpršenost mnenj.
- **Q1an: Otrok, ki je žrtev psihičnega nasilja, je lahko kronično žalosten.**
49 % anketirancev se zelo strinja, da so otroci žrtve psihičnega nasilja pogosto kronično žalostni, medtem ko 40 % meni, da je to pogosto. Povprečje 1.7 in standardni odklon 0.82 nakazujeta, da večina anketirancev prepozna to posledico, vendar so mnenja še vedno nekoliko razpršena.
- **Q1ao: Otrok, ki je žrtev psihičnega nasilja, je lahko pasiven.**
Pri tej trditvi se 48 % anketirancev zelo strinja, medtem ko 51 % meni, da je to manj pogosto. Povprečje 1.6 in standardni odklon 0.66 nakazujeta, da je trditev široko podprta, vendar z nekoliko večjo razpršenostjo mnenj.
- **Q1ap: Otrok, ki je žrtev psihičnega nasilja, se lahko počuti nepomembnega.**
62 % anketirancev se zelo strinja s trditvijo, da otrok žrtev psihičnega nasilja čuti nepomembnost. Povprečje 1.5 in standardni odklon 0.80 nakazujeta, da se večina anketirancev strinja, z nizko razpršenostjo mnenj.
- **Q1aq: Pod spolno nasilje štejemo zapeljivo vedenje do otroka.**
56 % anketirancev se zelo strinja, da zapeljivo vedenje do otroka šteje kot spolno nasilje. 32 % se s tem strinja v manjšem obsegu, medtem ko je 9 % odgovorilo, da ne vedo. Povprečje 1.6 in standardni odklon 0.88 nakazujeta, da večina prepozna zapeljivo vedenje kot spolno nasilje, vendar so mnenja nekoliko bolj razpršena.
- **Q1ar: Pod spolno nasilje štejemo izpostavljanje otroka pornografskim vsebinam.**

84 % anketirancev se zelo strinja s trditvijo, da izpostavljanje otroka pornografskim vsebinam šteje kot spolno nasilje. Povprečje 1.3 in standardni odklon 0.74 kažeta na zelo široko soglasje o tem, da gre za spolno nasilje, z zelo nizko razpršenostjo odgovorov.

- **Q1as: Pod spolno nasilje štejemo namigovanje na spolnost pred otrokom.**
75 % anketirancev se zelo strinja, da namigovanje na spolnost pred otrokom šteje kot spolno nasilje. Povprečje 1.4 in standardni odklon 0.85 nakazujeta, da večina anketirancev prepozna to dejanje kot spolno nasilje, z rahlo večjo razpršenostjo mnenj.
- **Q1at: Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja, ima lahko rektalne probleme.**
60 % anketirancev se zelo strinja s trditvijo, da otrok, ki je žrtev spolnega nasilja, lahko ima rektalne težave. Povprečje 1.6 in standardni odklon 0.93 nakazujeta, da je povezava med spolnim nasiljem in rektalnimi težavami prepoznana, vendar so mnenja nekoliko razpršena.
- **Q1au: Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja, ima lahko genitalne probleme.**
59 % anketirancev se zelo strinja, da lahko otrok, ki je žrtev spolnega nasilja, razvije genitalne težave. Povprečje 1.6 in standardni odklon 0.90 nakazujeta, da večina anketirancev prepozna to kot posledico spolnega nasilja, vendar je mnenja nekoliko bolj razpršena.
- **Q1av: Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja, lahko moči posteljo.**
63 % anketirancev se zelo strinja, da žrtev spolnega nasilja lahko postane mokra postelja. Povprečje 1.5 in standardni odklon 0.86 nakazujeta, da večina prepozna to kot posledico spolnega nasilja, vendar so mnenja še vedno nekoliko razpršena.
- **Q1aw: Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja, se lahko upira previjanju.**
57 % anketirancev se zelo strinja, da žrtev spolnega nasilja lahko pokaže odpor do previjanja. Povprečje 1.6 in standardni odklon 0.93 kažejo, da večina prepozna to kot posledico spolnega nasilja, vendar so mnenja precej razpršena.
- **Q1ax: Zanemarjanje otroka je lahko čustveno ali telesno.**
87 % anketirancev se zelo strinja, da zanemarjanje otroka lahko vključuje tako čustveno kot telesno zanemarjanje. Povprečje 1.2 in standardni odklon 0.73 nakazujeta, da je to trditev široko podprta z zelo majhno razpršenostjo mnenj.
- **Q1ay: Pod zanemarjanje otroka štejemo tudi odrekanje zdravstvene pomoči bolnemu otroku.**
82 % anketirancev se zelo strinja, da odrekanje zdravstvene pomoči bolnemu otroku šteje kot zanemarjanje. Povprečje 1.3 in standardni odklon 0.75 kažejo na zelo široko podporo tej trditvi, z zelo majhno razpršenostjo mnenj.
- **Q1az: Zanemarnega otroka lahko prepoznamo po neprimerni obleki.**
28 % anketirancev meni, da zanemarnega otroka lahko prepoznamo po neprimerni obleki, 28 % jih ni prepričanih, 29 % pa meni, da to ni nujno. Povprečje 2.5 in standardni

odklon 1.23 nakazujeta, da so odgovori precej razpršeni, z večjo nejasnostjo glede prepoznavanja te oblike zanemarjanja.

- **Q1ba: Zanemarjenega otroka lahko prepoznamo po slabšem besednjaku.**

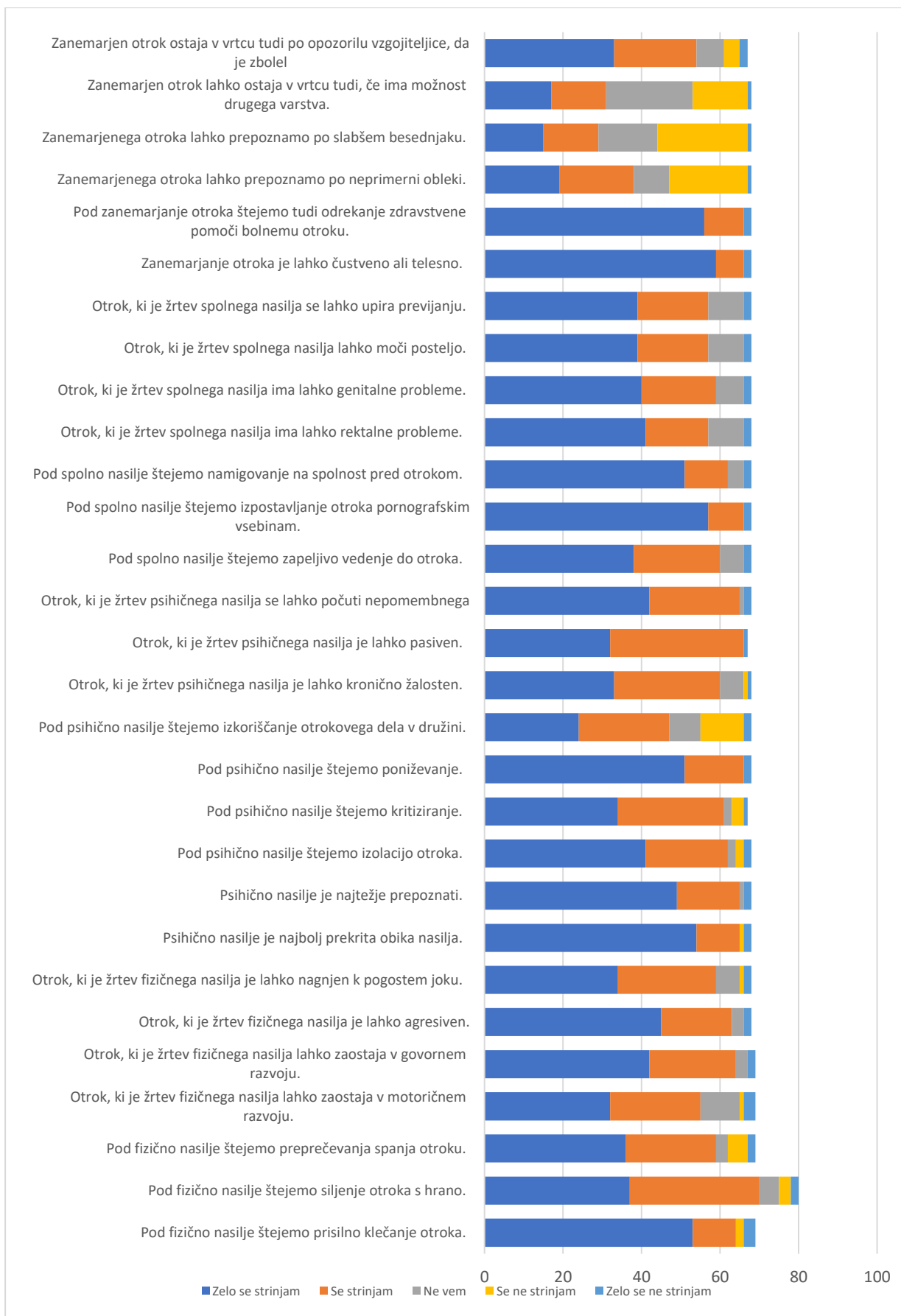
22 % anketirancev meni, da lahko zanemarjenega otroka prepoznamo po slabšem besednjaku, medtem ko 34 % meni, da to ni nujno. Povprečje 2.7 in standardni odklon 1.20 nakazujeta na precejšnjo razpršenost mnenj in negotovost pri prepoznavanju tega vidika zanemarjanja.

- **Q1bb: Zanemarjen otrok lahko ostaja v vrtcu tudi, če ima možnost drugega varstva.**

25 % anketirancev meni, da zanemarjen otrok lahko ostaja v vrtcu, če ima možnost drugega varstva, 21 % pa se s tem ne strinja. Povprečje 2.5 in standardni odklon 1.13 kažejo, da so odgovori razpršeni in ni enotnosti glede tega, ali je otrok, ki je žrtev zanemarjanja, res lahko v tem okolju.

- **Q1bc: Zanemarjen otrok ostaja v vrtcu tudi po opozorilu vzgojiteljice, da je zbolel.**

49 % anketirancev meni, da zanemarjeni otrok ostaja v vrtcu, tudi ko je opozorilo vzgojiteljice, da je zbolel, 31 % pa se s tem ne strinja. Povprečje 1.8 in standardni odklon 1.04 nakazujeta, da je ta trditev bolj sprejeta, vendar z večjo stopnjo razpršenosti mnenj.

Graf 1: Poznavanje vrst nasilja in njihovih posledic na otroku

Na podlagi analize trditev iz prvega vprašanja (graf1), ki se nanašajo na poznavanje vrst nasilja in njihovih posledic na otroka, so ključne ugotovitve naslednje:

- Visoko prepoznavanje fizičnega nasilja: Večina anketirancev prepozna fizično nasilje kot dejanje, ki vključuje prisilno klečanje, siljenje s hrano in preprečevanje spanja. Posledice fizičnega nasilja, kot so zaostajanje v govornem in motoričnem razvoju, so prav tako dobro prepoznavne, saj so odgovori večinoma v smeri "zelo se strinjam". Povprečna ocena za te trditve se giblje okoli 1.5, kar pomeni, da so odgovori večinoma zelo enotni, z nizko stopnjo razpršenosti mnenj (standardni odklon okoli 0.9).
- Psihično nasilje - prepoznano kot skrito in težko zaznavno: Psihično nasilje je prepoznano kot najbolj prekrita in najtežje prepoznana oblika nasilja. Večina anketirancev (79 % in 72 %) se strinja s trditvami, da je psihično nasilje težko zaznati, vendar so odgovori nekoliko bolj razpršeni, saj je povprečje teh trditev okoli 1.3-1.4, z večjo razpršenostjo v nekaterih primerih.
- Spolno nasilje in njegove posledice: Trditve, ki se nanašajo na spolno nasilje, so večinoma sprejete brez večjih nesoglasij, še posebej glede izpostavljanja otroka pornografskim vsebinam (84 % se zelo strinja) in namigovanju na spolnost pred otrokom (75 % se zelo strinja). Posledice spolnega nasilja, kot so rektalne ali genitalne težave, so prav tako prepoznane, vendar so odgovori nekoliko bolj razpršeni (povprečje okoli 1.6, standardni odklon okoli 0.9).
- Zanemarjanje otroka: Zanemarjanje je prepoznano kot resna oblika nasilja, še posebej ko gre za telesno in čustveno zanemarjanje (87 % anketirancev se zelo strinja s trditvijo o telesnem in čustvenem zanemarjanju). Vendar pa so nekateri vidiki zanemarjanja, kot so prepoznavanje neprimerne obleke ali slabega besednjaka, bolj razpršeni, kar kaže na to, da so anketiranci manj enotni pri prepoznavanju teh znakov zanemarjanja. Povprečna ocena za te trditve se giblje okoli 2.5-2.7, kar nakazuje večjo stopnjo nejasnosti pri ocenjevanju teh dejavnikov.
- Razpršenost mnenj pri nekaterih trditvah: Nekatere trditve, kot so prepoznavanje zanemarnenega otroka po obleki ali besednjaku, so imele precejšnjo stopnjo razpršenosti mnenj, saj so imeli anketiranci različna mnenja o tem, ali so ti dejavniki resnični kazalniki zanemarjanja. Povprečje teh trditev se je gibalo od 2.5 do 2.7, kar kaže na manj enotno prepoznavanje teh znakov.

V analizi odgovora na drugo vprašanje (graf2), ki se nanaša na to, ali so anketiranci v svojem poklicnem okolju (vrtcu) opazili znake nasilja nad otrokom, ki bi lahko izhajali iz nasilja s strani staršev ali drugih družinskih članov, so bile ugotovljene naslednje ključne točke:

- Večina anketirancev ni opazila znakov nasilja: 41 % anketirancev (29 oseb) je potrdilo, da so v svojem poklicnem okolju opazili znake nasilja nad otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani staršev ali drugih družinskih članov. To pomeni, da je dokaj velik del vzgojiteljev in drugih strokovnjakov v vrtcih priznal, da so bili priča potencialnemu nasilju.
- Sprejemljiv delež tistih, ki niso opazili znakov nasilja: 36 % (25 oseb) anketirancev ni opazilo nobenih znakov nasilja nad otrokom, ki bi izhajali iz nasilja v družini. To kaže, da kljub pomembnemu številu tistih, ki so opazili znake nasilja, obstaja še vedno precejšen delež tistih, ki tega niso zaznali.
- Tisti, ki niso prepričani, so v manjšini: 11 % (8 oseb) anketirancev ni bilo prepričanih, ali so opazili znake nasilja, kar nakazuje, da je pri nekaterih anketirancih prisotna negotovost pri prepoznavanju znakov nasilja.
- Povprečje in standardni odklon: Povprečna vrednost odgovorov je 1.7, kar nakazuje, da je večina anketirancev v odgovorih usklajena v prepoznavanju nasilja (bližje odgovoru "Da"). Standardni odklon je 0.7, kar pomeni, da so odgovori relativno enotni, vendar še vedno obstajajo nekatere razlike, saj je del anketirancev odgovoril z "Ne" ali "Nisem prepričan".

Graf 2: Ali ste v svojem poklicnem okolju (vrtec) kdaj opazili znake nasilja nad otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani staršev ali drugih družinskih članov?

Večina anketirancev je potrdila, da je v svojem poklicnem okolju opazila znake nasilja, kar kaže na zaskrbljujoče stanje, vendar pa je še vedno precejšen delež tistih, ki tega niso zaznali. To

nakazuje potrebo po večji ozaveščenosti in usposabljanju strokovnjakov v vrtcih za prepoznavanje in obvladovanje nasilja v družinskem okolju.

Pri tretjem vprašanju (graf 3) smo ugotavljali podobno, ampak smo povpraševali po nasilju, ki bi lahko bilo povzročeno s strani drugih odraslih, kot na primer drugih vzgojiteljev, članov širše skupnosti, itn. Ugotovljene so bile naslednje ugotovitve:

- Večina anketirancev ni opazila znakov nasilja s strani drugih odraslih: 57 % anketirancev (40 oseb) je odgovorilo, da niso opazili znakov nasilja, ki bi bili posledica nasilja s strani drugih odraslih, kot so vzgojitelji ali člani širše skupnosti. To kaže na to, da večina anketirancev v svojem poklicnem okolju ni zaznala tovrstnih znakov nasilja.
- Manjši delež tistih, ki so opazili nasilje: 20 % anketirancev (14 oseb) je potrdilo, da so opazili znake nasilja nad otrokom, ki bi lahko izhajali iz nasilja s strani drugih odraslih. To nakazuje, da obstaja nekaj primerov, ko so anketiranci zaznali tovrstne znake, vendar so le ti manj pogosti v primerjavi z nasiljem s strani staršev ali drugih družinskih članov.
- Tisti, ki niso prepričani, so v manjšini: 11 % anketirancev (8 oseb) ni bilo prepričanih glede tega, ali so opazili znake nasilja s strani drugih odraslih. To kaže na določeno stopnjo negotovosti pri prepoznavanju nasilja v širši skupnosti ali s strani drugih vzgojiteljev.
- Povprečje in standardni odklon: Povprečna vrednost odgovorov je 1.9, kar pomeni, da so odgovori naklonjeni tistim, ki niso opazili nasilja, vendar ni povsem enotna. Standardni odklon je 0.6, kar kaže na to, da so odgovori razmeroma enotni, čeprav obstajajo nekatere razlike v mnenjih anketirancev.

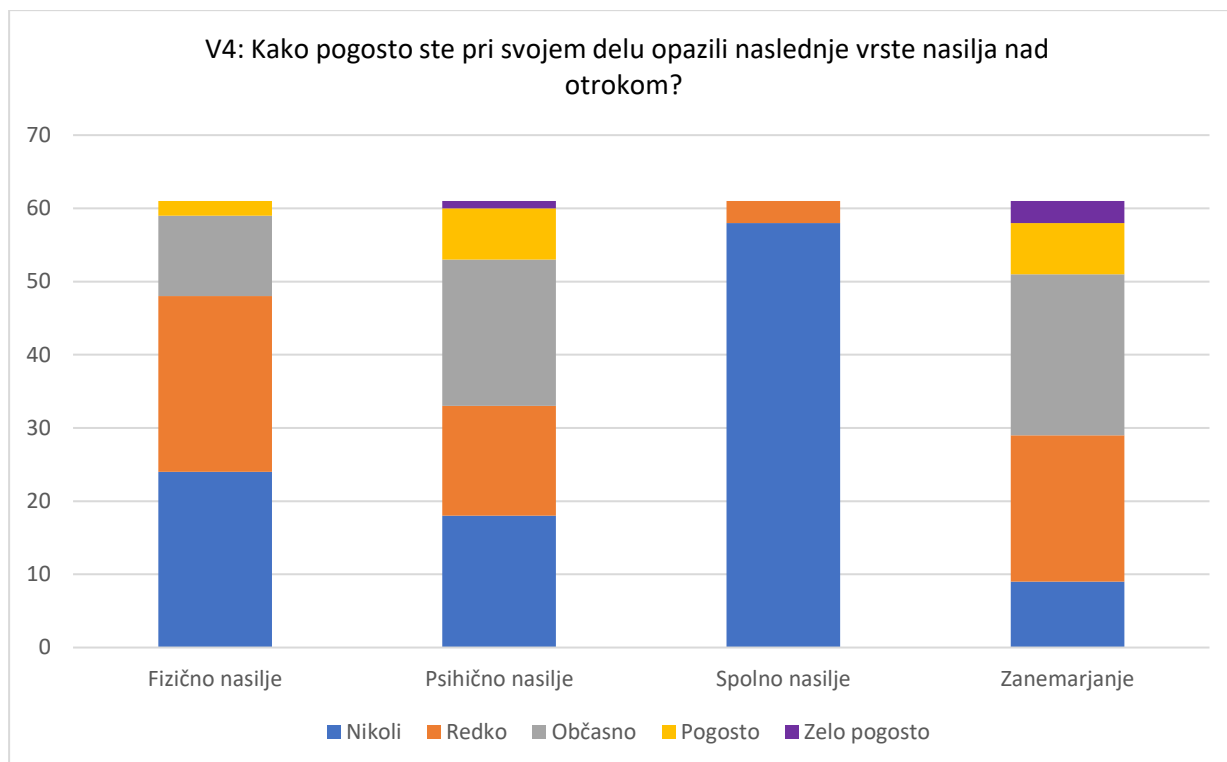
Graf 3: Ali ste kdaj opazili znake nasilja na otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani drugih odraslih (npr. drugih vzgojiteljev, članov širše skupnosti)?

Povzetek ugotovitev za četrto vprašanje (graf 4) kaže, da je zanemarjanje otrok najbolj pogosto zaznavano nasilje v poklicnem okolju, saj je bilo opazovano občasno pri 36 % anketirancev, s tem pa tudi primeri, ko so ga opazili pogosto ali zelo pogosto (16 % skupaj). Povprečna stopnja zaznavanja zanemarjanja je 2.6, kar kaže na to, da je tovrstno nasilje bolj pogosto prisotno, čeprav variabilnost odgovorov ni zanemarljiva (standardni odklon 1.04).

Psihično nasilje je bilo prav tako precej pogosto zaznano, saj je bilo občasno opazovano pri 33 % anketirancev, še vedno pa se je pojavilo tudi v primerih, ko je bilo opazovano pogosto (11 %) ali zelo pogosto (2 %). Povprečna vrednost je 2.3, kar nakazuje na to, da psihično nasilje ni nekaj, kar bi bilo redko opazovano, vendar še vedno ni tako pogosto kot zanemarjanje. Standardni odklon 1.07 nakazuje precejšnjo razpršenost odgovorov.

Fizično nasilje je bilo redko zaznano, saj je bilo najpogosteje opazovano "nikoli" (39 %) ali "redko" (39 %). Le manjši delež anketirancev je poročal, da so opazili fizično nasilje "občasno" (18 %) ali "pogosto" (3 %). Povprečje je 1.9, kar nakazuje, da se fizično nasilje največkrat zaznava kot redko, občasno ali zelo redko, z manjšim standardnim odklonom (0.83), kar pomeni, da so odgovori precej konsistentni.

Spolno nasilje je bilo skoraj v celoti zaznano kot "nikoli" (95 %), le 5 % anketirancev je odgovorilo, da so tovrstno nasilje opazili "redko". Povprečje je 1.0, kar pomeni, da spolno nasilje praktično ni bilo opazovano v anketiranem vzorcu. Standardni odklon je zelo nizek (0.22), saj so bili odgovori skoraj povsem enotni.

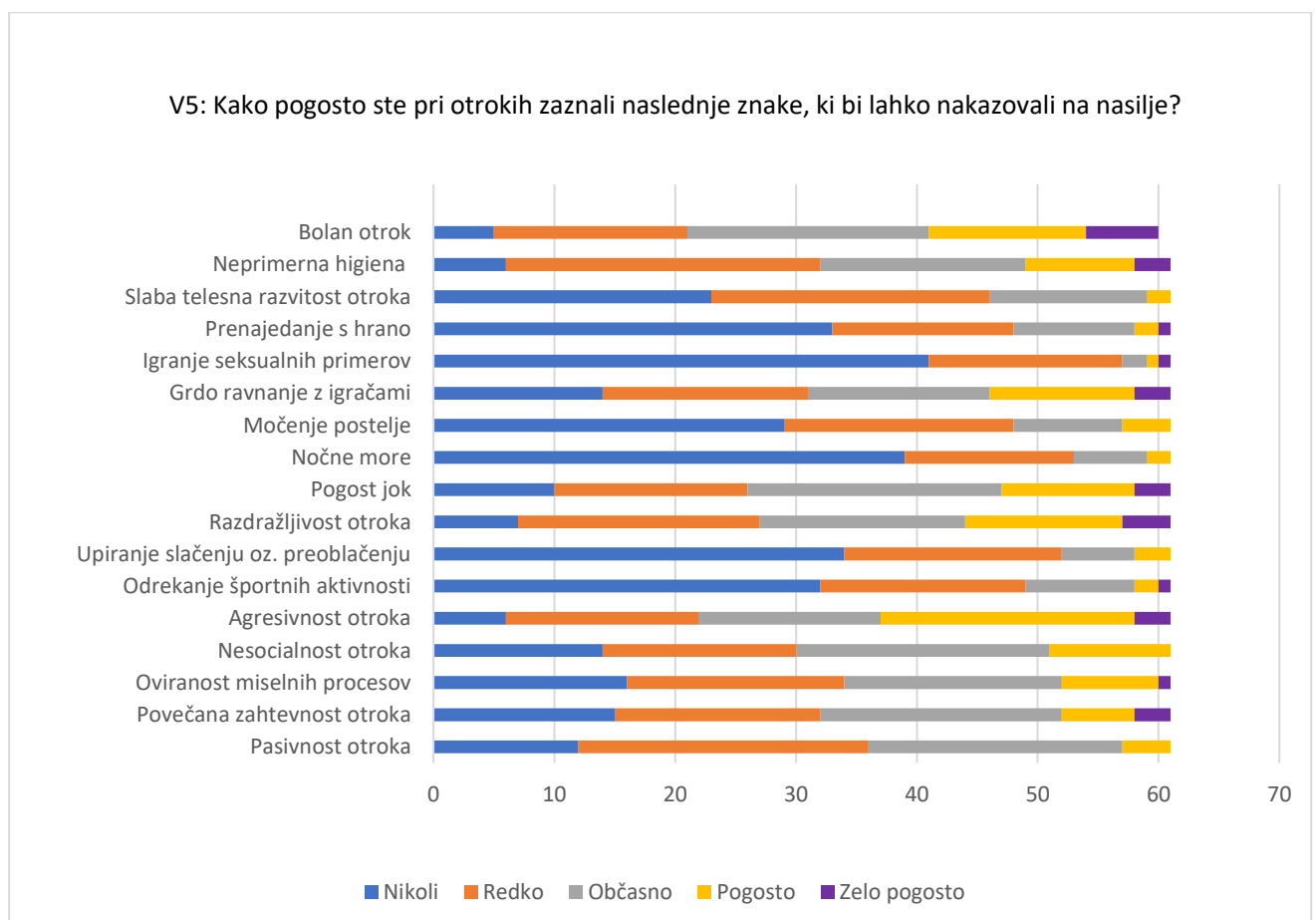
Graf 4: Kako pogosto ste pri svojem delu opazili naslednje vrste nasilja nad otrokom?

Analiza odgovorov na peto vprašanje (graf 5), ki se nanaša na zaznavanje znakov nasilja pri otrocih, razkriva različne frekvence in stopnje zaznavanja teh znakov med vzgojitelji. Za vsak znak nasilja so bili udeleženci vprašani, kako pogosto so opazili določene vedenjske ali fizične spremembe pri otrocih, ki bi lahko kazale na nasilje.

- Pasivnost otroka: Ta znak so opazili "občasno" ali "redko" pri večini anketirancev, saj je 39 % odgovorilo z "redko" in 34 % z "občasno". Povprečje za to vprašanje je bilo 2.3, kar pomeni, da je bil znak pasivnosti zaznan zmerno pogosto, s standardnim odklonom 0.86, kar kaže na raznolikost odgovorov.
- Povečana zahtevnost otroka: Večino anketirancev je opazilo to vedenje "občasno" (33 %) ali "redko" (28 %). Povprečje je bilo 2.4, kar nakazuje, da je ta znak zaznan nekoliko pogosteje kot pasivnost, vendar še vedno ni vsakodnevni pojav. Standardni odklon 1.12 pa kaže, da so odgovori bolj razpršeni.
- Oviranost miselnih procesov: Ta znak so opazili "občasno" ali "redko" pri večini (30 % "redko" in 30 % "občasno"), s povprečjem 2.3, kar kaže, da je bil zaznan v zmernem obsegu, vendar ne pogosto. Standardni odklon 1.06 kaže, da so odgovori nekoliko bolj zgoščeni okoli srednjih vrednosti.
- Nesocialnost otroka: Nesocialnost je bila zaznana "občasno" (34 %) ali "redko" (26 %) pri večini, s povprečjem 2.4. Znak je bil zaznan nekoliko pogosteje, vendar s precejšnjo variacijo v odgovorih (standardni odklon 1.03).

- Agresivnost otroka: Agresivnost je bila zaznana predvsem "pogosto" (34 %) in "občasno" (25 %), kar nakazuje, da je ta znak opazen pri številnih otrocih. Povprečje 3.0 je najvišje med vsemi vprašanji v tem sklopu, kar pomeni, da je agresivnost najpogosteje opazovana vrsta vedenja. Standardni odklon 1.10 pa kaže na nekoliko večjo raznolikost mnenj med anketiranci.
- Odrekanje športnih aktivnosti: Ta znak je bil zaznan "redko" (52 %) in "občasno" (28 %), s povprečjem 1.7, kar pomeni, da se to dogaja redkeje. Standardni odklon 0.95 kaže, da so odgovori precej konsistentni.
- Upiranje slačenju oz. preoblačenju: Upiranje je bilo zaznано predvsem "redko" (56 %) ali "občasno" (30 %), s povprečjem 1.6, kar nakazuje, da je to eden izmed manj pogosto zaznavnih znakov nasilja. Standardni odklon 0.86 pa kaže na večjo konsistenco v odgovorih.
- Razdražljivost otroka: Razdražljivost je bila zaznana "občasno" (28 %) in "pogosto" (21 %) z povprečjem 2.8, kar pomeni, da je ta znak opazen pri nekaterih otrocih v večjem obsegu, vendar ni vsakodnevni pojav. Standardni odklon 1.11 pomeni nekoliko večjo variabilnost v odgovorih.
- Pogost jok: Pogost jok je bil zaznan "občasno" (34 %) in "pogosto" (18 %) z povprečjem 2.7, kar nakazuje na zmerno pogosto pojavnost tega znaka. Standardni odklon 1.10 kaže na raznolikost odgovorov.
- Nočne more: Nočne more so bile zaznane "nikoli" (64 %) ali "redko" (23 %) pri večini, z zelo nizkim povprečjem 1.5, kar pomeni, da so anketiranci tega znaka opazili zelo redko. Standardni odklon 0.81 nakazuje na precejšnjo konsistenco v odgovorih.
- Močenje postelje: Močenje postelje je bilo zaznано "nikoli" (48 %) ali "redko" (31 %) z povprečjem 1.8. To pomeni, da je bil ta znak opazen predvsem v manjšem obsegu, vendar še vedno prisoten. Standardni odklon 0.93 nakazuje na razmeroma nizko variabilnost v odgovorih.
- Grdo ravnanje z igračami: To vedenje je bilo zaznано "občasno" (25 %) ali "redko" (28 %), z visokim povprečjem 2.6, kar kaže na to, da je bilo grdo ravnanje z igračami opazno nekoliko pogosteje, vendar še vedno ne zelo pogosto. Standardni odklon 1.19 pomeni, da so odgovori nekoliko bolj razpršeni.
- Igranje seksualnih primerov: Ta znak je bil zaznan predvsem "nikoli" (67 %) ali "redko" (26 %), s povprečjem 1.4, kar pomeni, da so anketiranci to opazili zelo redko. Standardni odklon 0.79 kaže na precejšnjo enotnost v odgovorih.

- Prenajedanje s hrano: Prenajedanje je bilo zaznano "redko" (54 %) ali "občasno" (25 %) z nizkim povprečjem 1.7. Standardni odklon 0.96 kaže na precejšnjo konsistenco v odgovorih.
- Slaba telesna razvitost otroka: Ta znak je bil zaznan predvsem "redko" (38 %) in "občasno" (38 %) z nizkim povprečjem 1.9. To nakazuje, da je ta znak zaznan v manjšem obsegu. Standardni odklon 0.85 pomeni, da so odgovori relativno usklajeni.
- Neprimerna higiena: Neprimerna higiena je bila zaznana predvsem "redko" (43 %) ali "občasno" (28 %) z višjim povprečjem 2.6. Standardni odklon 1.02 kaže, da so odgovori precej raznoliki.
- Bolan otrok: Bolezen otroka je bila zaznana "občasno" (33 %) in "pogosto" (22 %) z najvišjim povprečjem 3.0, kar pomeni, da je bil ta znak zelo pogosto opazen. Standardni odklon 1.11 pa kaže na precejšnjo raznolikost v odgovorih.

Graf 5: Kako pogosto ste pri otrokih zaznali naslednje znake, ki bi lahko nakazovali na nasilje?

Na podlagi analize podatkov iz grafa 5, ki se nanaša na pogostost zaznavanja znakov nasilja pri otrocih, lahko zaključimo, da so vzgojitelji najpogosteje opazili znake, ki nakazujejo na agresivnost, bolezen in razdražljivost pri otrocih. Ti znaki so bili zaznani relativno pogosto, kar je razvidno iz višjih povprečij (3.0 za agresivnost in bolezen ter 2.8 za razdražljivost). Znaki, kot so nočne more, igranje seksualnih primerov, in močenje postelje, so bili opazovani redkeje, kar je razvidno iz nizkih povprečij (1.4 in 1.5).

Tudi drugi znaki, kot so pasivnost, povečana zahtevnost, oviranost miselnih procesov, nesocialnost in prenajedanje s hrano, so bili zaznani zmerno pogosto, saj so povprečja teh odgovorov segala okoli 2.3 do 2.7. Graf 5 nakazuje, da so nekateri znaki, kot so telesna in psihična težava otrok, bolj pogosto zaznani od drugih, vendar nobeden od teh znakov ni bil prisoten pri vseh otrocih, saj so odgovori na vprašanja pokazali precejšnjo variabilnost.

Skupaj gledano lahko sklepamo, da vzgojitelji zaznavajo različne znake, ki bi lahko kazali na nasilje ali druge težave pri otrocih, vendar so nekateri znaki bolj izraziti in pogostejši od drugih. Pomembno je, da vzgojitelji in drugi strokovnjaki v otrokovem okolju natančno spremljajo te znake in ukrepajo, če sumijo na nasilje ali druge težave.

Šesto vprašanje (graf 6) se osredotoča na stopnjo spoznavanja udeležencev z različnimi trditvami glede ravnanja vzgojiteljev ob zaznavi nasilja nad otrokom in poznavanja zakonodaje. Analizirali bomo posamezne trditve glede na frekvence in odstotke, povprečje ter standardni odklon.

- **Q6a: Kadar vzgojitelj zazna nasilje nad otrokom je to dolžen takoj prijaviti.**
Z večino, 68 % udeležencev, se je izjavilo, da se z trditvijo popolnoma strinjajo, dodatnih 30 % se s trditvijo strinja. Skupaj 98 % udeležencev meni, da bi moral vzgojitelj prijaviti nasilje nad otrokom. Povprečje odgovorov je 1.4, kar pomeni, da večina udeležencev trdi, da je prijava nasilja nujna. Standardni odklon 0.68 kaže na to, da se odgovori večine udeležencev ne razlikujejo veliko.
- **Q6b: Če je žrtev nasilja otrok, imajo njegove pravice in koristi prednost pred drugimi udeleženci postopka.**
Tudi pri tej trditvi so odgovori pretežno pozitivni, saj se 66 % udeležencev popolnoma strinja, 25 % se strinja, 7 % ni prepričanih, preostali pa ne delijo tega mnenja. Povprečje odgovora je 1.5, kar kaže na močno podporo ideji, da so otrokov interes in pravice prednostni. Standardni odklon 0.79 kaže na nekoliko večjo porazdeljenost mnenj, a še vedno relativno enotno soglasje.
- **Q6c: Pravilnik o obravnavi nasilja za VIZ opredeljuje naloge delavcev, ki jih je potrebno izvesti ob zaznavi nasilja nad otrokom.**
Pri tej trditvi se 62 % udeležencev popolnoma strinja, 31 % se strinja, medtem ko je 5 % udeležencev neodločenih. Povprečje je 1.5, kar potrjuje, da večina udeležencev verjame v obstoj jasnih pravilnikov za obravnavo nasilja. Standardni odklon 0.77 pomeni, da so odgovori udeležencev precej enotni.

- **Q6d: Ob zaznavi nasilja je sprožen interni tim.**
 Z 52 % udeležencev, ki se popolnoma strinjajo, in dodatnimi 32 %, ki se strinjajo, ta trditev kaže, da večina meni, da bi morali vzgojitelji sprožiti interni tim ob zaznavi nasilja. Povprečje odgovora je 1.7, kar nakazuje nekoliko manj enotnosti kot pri prejšnjih trditvah, saj obstaja manj soglasja. Standardni odklon 0.89 še dodatno potrjuje razliko v odgovorih.
- **Q6e: Naloga internega tima je pomoč in podpora žrtvi, sodelovanje z drugimi organi in svetovanje otroku.**
 Z večino udeležencev (63 %) ki se popolnoma strinjajo, ter 29 % ki se strinjajo, to potrjuje, da se je večina strinjala s pomenom naloge internega tima. Povprečje 1.5 nakazuje močno podporo trditvi. Standardni odklon 0.79 kaže, da odgovori udeležencev niso bili zelo različni.
- **Q6f: Če vzgojitelj ob zaznanem nasilju ne stori ničesar, da bi ga ustavil ali preprečil, pomeni, da se z njim strinja oz. ga podpira.**
 Večina (54 %) se popolnoma strinja s to trditvijo, medtem ko 23 % meni, da se z njo strinja. To kaže na močno podporo mnenju, da je pasivnost pri nasilju enaka podpiranju nasilja. Povprečje odgovora je 1.9, kar kaže na nekoliko večjo razliko v mnenjih, saj je standardni odklon 1.15.
- **Q6g: Dolžnost vzgojitelja je, da ščiti interese otrok, ter jih postavi pred interese odraslih.**
 Ta trditev se večini udeležencev (68 %) zdi zelo pomembna, saj so se s trditvijo popolnoma strinjali, 29 % pa se je strinjalo. Povprečje odgovora 1.4 nakazuje skoraj popolno enotnost, medtem ko standardni odklon 0.71 nakazuje nizko variabilnost odgovorov.
- **Q6h: Dolžnost vzgojitelja je, da otroku predstavi nevarnosti in ga nauči, kako se pred njimi zavarovati.**
 Tukaj je še vedno večina (46 %) udeležencev, ki se popolnoma strinja, vendar je 41 % udeležencev prepričanih, da je to naloga vzgojitelja. Povprečje odgovora 1.7 nakazuje večjo raznolikost mnenj. Standardni odklon 0.81 kaže na precejšnjo razliko v pogledih.
- **Q6i: Kadar z otrokom govorimo o možnem nasilju mu verjame.**
 Z 45 % udeležencev, ki se popolnoma strinjajo, in 48 % udeležencev, ki se strinjajo, je večina prepričana, da je otroku treba verjeti, ko govori o nasilju. Povprečje 1.7 in standardni odklon 0.79 potrjujeta, da je večina udeležencev na tem področju enotna.
- **Q6j: Pri pogovoru z otrokom, ki je žrtev nasilja ne obljublamo stvari, ki jih ne moremo realizirati.**
 Večina (73 %) se s to trditvijo popolnoma strinja, 25 % se strinja, s čimer so v veliki meri podprli mnenje o etičnosti in realnosti obljub v pogovoru z žrtvami.

Povprečje 1.3 kaže visoko stopnjo strinjanja, medtem ko standardni odklon 0.66 kaže na skoraj popolno enotnost.

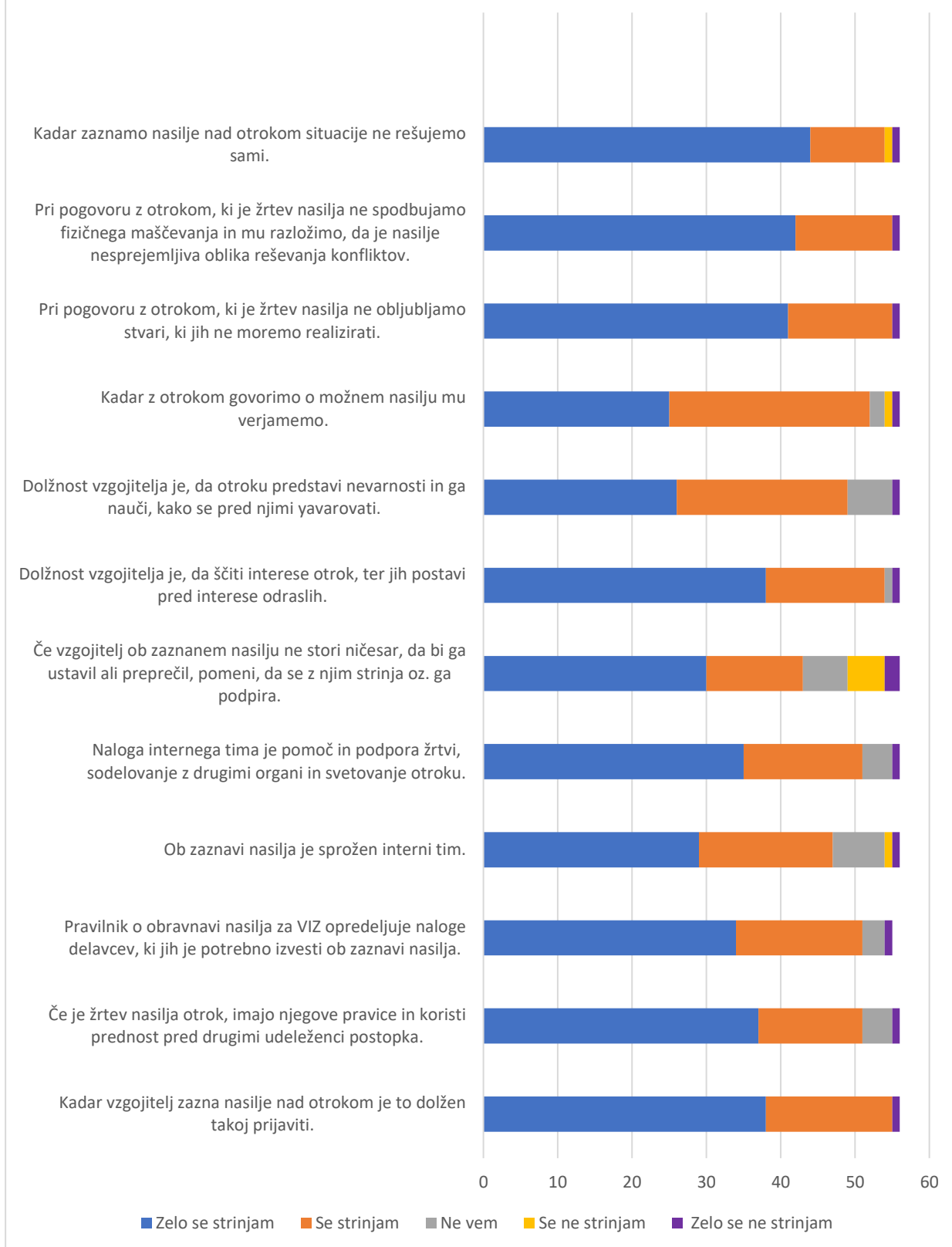
- **Q6k: Pri pogovoru z otrokom, ki je žrtev nasilja ne spodbujamo fizičnega maščevanja in mu razložimo, da je nasilje nesprejemljiva oblika reševanja konfliktov.**

Ta trditev je prejela široko podporo, saj se s trditvijo popolnoma strinja 75 % udeležencev, 23 % pa se strinja. Povprečje odgovora 1.3 nakazuje zelo enotno mnenje, standardni odklon 0.66 pa kaže na zelo majhno variacijo v odgovorih.

- **Q6l: Kadar zaznamo nasilje nad otrokom situacije ne rešujemo sami.** To je trditev, s katero se je 79 % udeležencev popolnoma strinjalo, dodatnih 18 % se je strinjalo, medtem ko le majhen odstotek ni delil mnenja. Povprečje odgovora 1.3 in standardni odklon 0.74 nakazujeta skoraj popolno enotnost v odgovoru.

Večina udeležencev trdi, da je ob zaznavi nasilja dolžnost vzgojiteljev, da nemudoma ukrepajo, prijavijo nasilje, ščitijo interese otrok ter podpirajo žrtve. Zelo visoko je tudi strinjanje z obveznostjo, da vzgojitelji otrokom pojasnijo nevarnosti in jim pomagajo, da se zaščitijo pred njimi. Prav tako se udeleženci strinjajo, da nasilje ni sprejemljivo in da se je treba izogniti spodbujanju fizičnega maščevanja. Na splošno je mnenje, da je za obravnavo nasilja nujno sodelovanje s specialisti, kar kaže na visoko stopnjo odgovornosti in etičnosti v delu vzgojiteljev.

V6: Poznavanje zakonodaje in postopka ob zaznanem nasilju

Graf 6: Poznavanje zakonodaje in postopka ob zaznanem nasilju

Iz rezultatov sedmega vprašanja (graf 7), ki se nanaša na stopnjo seznanjenosti anketirancev z zakonodajo v Sloveniji, ki preprečuje nasilje nad otroki, lahko ugotovimo naslednje:

- 36 % anketirancev (25 posameznikov) se je izjavilo, da so popolnoma seznanjeni z zakonodajo, ki preprečuje nasilje nad otroki, kar predstavlja 45 % veljavnih odgovorov.
- 41 % anketirancev (29 posameznikov) je odgovorilo, da so delno seznanjeni z zakonodajo, kar pomeni 52 % veljavnih odgovorov.
- Samo 3 % anketirancev (2 posameznika) je odgovorilo, da niso seznanjeni z zakonodajo, kar predstavlja 4 % veljavnih odgovorov.

Graf 7: Ali ste seznanjeni z zakonodajo v Sloveniji, ki preprečuje nasilje nad otroki (npr. Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za VIZ, zakon o preprečevanju nasilja v družini)?

Povprečje ocen je 1.6, kar nakazuje, da je večina anketirancev bodisi popolnoma bodisi delno seznanjena z zakonodajo. Standardni odklon je 0.6, kar kaže, da so odgovori relativno enotni in da ni velikih razlik v mnenjih udeležencev o tej temi.

Na splošno lahko zaključimo, da je večina anketirancev vsaj delno seznanjena z zakonodajo, ki preprečuje nasilje nad otroki, vendar je kljub temu še vedno prostor za izboljšanje ozaveščenosti in popolno seznanjenost z zakonodajo.

Na podlagi osmega vprašanja (graf 8), ki se nanaša na vprašanje, ali so anketiranci prijavili nasilje nad otrokom, ki so ga zaznali na delovnem mestu, so rezultati naslednji:

- 24 % anketirancev je odgovorilo, da so prijavili nasilje nad otrokom, ki so ga zaznali na delovnem mestu. To kaže, da manjši del vzgojiteljev oziroma zaposlenih v vzgojno-izobraževalnih zavodih dejansko sproži postopek prijave, ko zaznajo nasilje.
- 56 % anketirancev je odgovorilo, da niso prijavili nasilja. To je večina anketirancev in nakazuje, da večina zaposlenih ni sprožila postopka prijave nasilja, kljub temu da so ga morda zaznali.
- Povprečna vrednost odgovora je 1.7, kar pomeni, da je večina anketirancev izbrala odgovor "Ne", vendar še vedno nekaj odstotkov jih je prijavilo zaznano nasilje.
- Standardni odklon je 0.5, kar nakazuje, da so odgovori precej koncentrirani okoli povprečja, kar pomeni, da ni bilo večjih odstopanj v odgovorih.

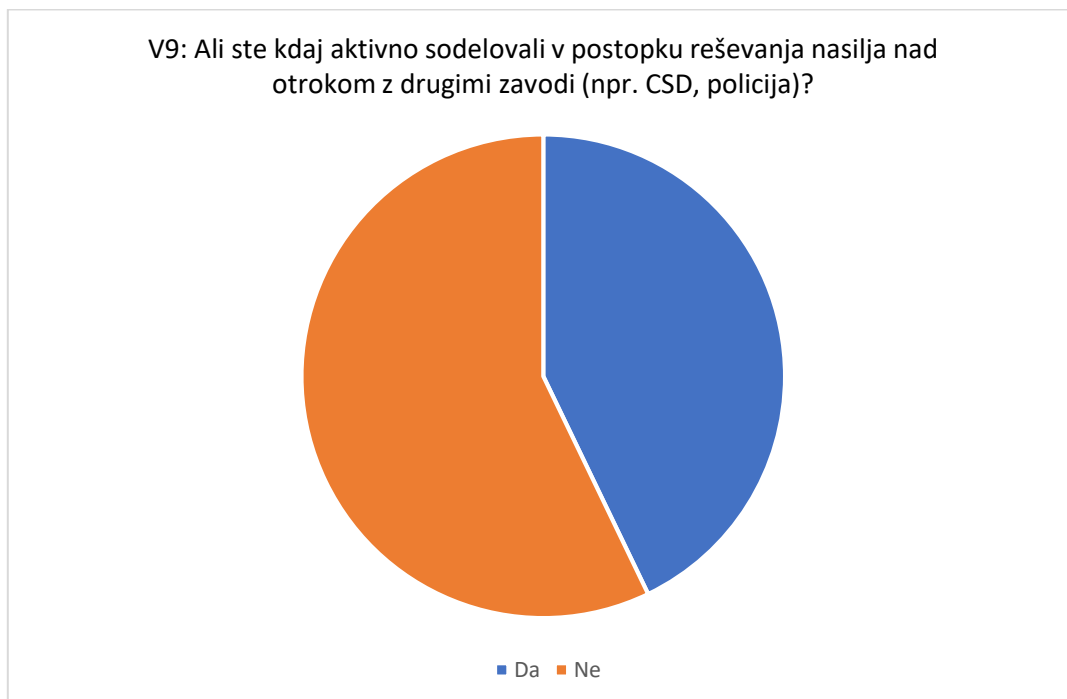
Graf 8: Ali ste kdaj prijavili nasilje nad otrokom, ki ste ga zaznali na delovnem mestu?

Razmeroma majhen delež zaposlenih v vzgojno-izobraževalnih zavodih je prijavil nasilje nad otrokom, ki so ga zaznali na delovnem mestu. To lahko pomeni, da bodisi ni bilo zaznanega nasilja v tolikšni meri, bodisi da obstajajo ovire (kot so pomanjkanje zaupanja v postopek prijave ali strah pred posledicami) za prijavo nasilja.

Iz grafa 9 lahko izpeljemo nekaj ključnih ugotovitev glede sodelovanja vzgojiteljev in drugih zaposlenih v postopkih reševanja nasilja nad otrokom v sodelovanju z drugimi zavodi, kot so centri za socialno delo (CSD) ali policija. Le 34 % (24) respondentov je odgovorilo, da so aktivno sodelovali v postopku reševanja nasilja nad otrokom z drugimi institucijami. To pomeni, da je manjši del zaposlenih dejansko vključen v širše postopke zaščite otrok v primerih nasilja, kar kaže na možno obstoječo pripravljenost na sodelovanje z drugimi akterji v procesu zaščite otrok.

Po drugi strani pa 46 % (32) respondentov ni sodelovalo v teh postopkih, kar predstavlja precejšen delež. To lahko nakazuje na to, da bodisi niso zaznali primerov nasilja, bodisi niso bili neposredno vključeni v reševanje takih primerov z drugimi institucijami. Vzgojitelji in drugi zaposleni se lahko zaradi različnih razlogov (morda pomanjkanje usposabljanja, napotitev na druge akterje ali pomanjkanje primerov) odločijo, da ne sodelujejo neposredno v teh postopkih.

Povprečni odgovor 1.6 kaže, da so odgovori večine udeležencev relativno blizu spodnjemu delu lestvice (1 – da), vendar še vedno kažejo, da večina ni neposredno vključena v reševanje teh primerov, čeprav so pripravljeni sodelovati. Standardni odklon 0.5 potrjuje, da so odgovori precej enotni, kar pomeni, da večina udeležencev deli podobno izkušnjo v zvezi s tem vprašanjem.

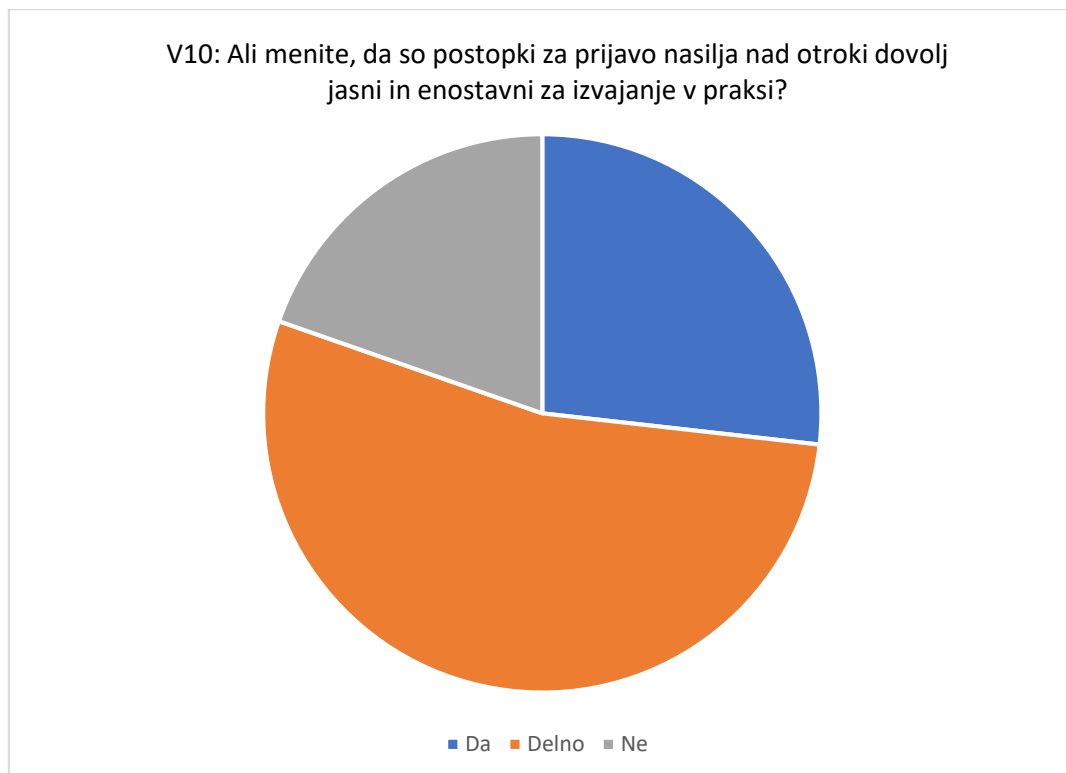

Graf 9: Ali ste kdaj aktivno sodelovali v postopku reševanja nasilja nad otrokom z drugimi zavodi (npr. CSD, policija)?

V okviru vprašanja, ali so postopki za prijavo nasilja nad otroki dovolj jasni in enostavni za izvajanje v praksi, so odgovori razdeljeni na tri kategorije: "Da", "Delno" in "Ne" (graf 10):

- 21 % respondentov (15 od 56) meni, da so postopki jasni in enostavni za izvajanje, saj so izbrali odgovor "Da".
- 43 % (30 od 56) jih meni, da so postopki jasni in enostavni le delno, saj so izbrali odgovor "Delno".
- 16 % (11 od 56) menijo, da postopki niso dovolj jasni in enostavni za izvajanje, saj so izbrali odgovor "Ne".

Povprečna vrednost odgovora je 1.9, kar pomeni, da večina anketirancev meni, da postopki niso povsem jasni in enostavni, vendar so še vedno precej razumljivi. Standardni odklon 0.7 kaže, da je večina odgovorov relativno osredotočena okoli srednje vrednosti, s tem da je večina mnenj v razponu med "Da" in "Delno".

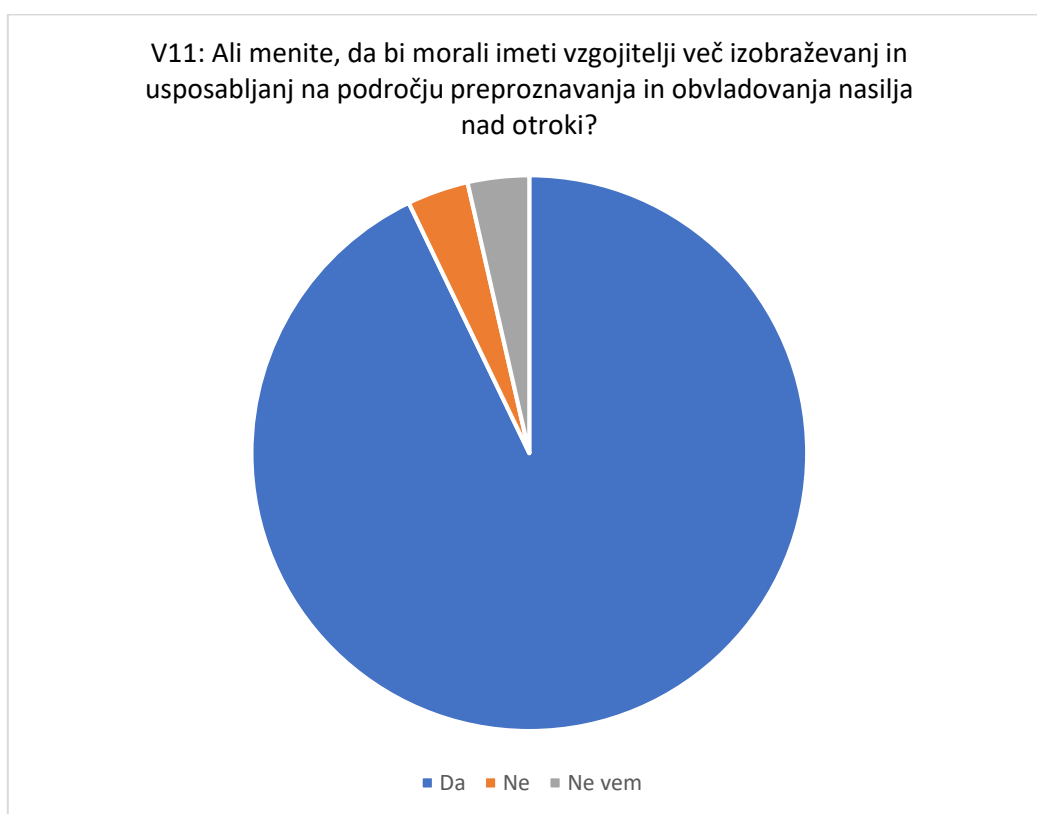

Graf 10: Ali menite, da so postopki za prijavo nasilja nad otroki dovolj jasni in enostavni za izvajanje v praksi?

Večina vzgojiteljev meni, da so postopki za prijavo nasilja nad otroki nekoliko jasni in enostavni, vendar še vedno obstajajo pomisleki o njihovi popolni jasnosti in enostavnosti v praksi. Kljub temu so postopki še vedno razumljivi za večino, vendar bi bilo smiselno nadaljnje poenostavljenje ali pojasnilo postopkov za bolj učinkovito izvajanje v praksi.

Na podlagi podatkov iz grafa 11, večina vzgojiteljev meni, da bi morali imeti več izobraževanj in usposabljanj na področju prepoznavanja in obvladovanja nasilja nad otroki. To potrjuje 74 % anketirancev, ki so se strinjali s trditvijo (Da). Poleg tega je 3 % menilo, da usposabljanj ni potrebno (Ne), medtem ko 4 % ni imelo mnenja (Ne vem).

Povprečni odgovor je zelo blizu "Da" (povprečje 1.1), kar dodatno potrjuje, da je večina anketirancev zelo naklonjena ideji o dodatnem usposabljanju na tem področju. Standardni odklon 0.4 kaže, da je večina odgovorov tesno povezana, saj ni bilo velikih odstopanj v odgovorih, kar pomeni, da so odgovori večine udeležencev precej usklajeni.

Graf 11: Ali menite, da bi morali imeti vzgojitelji več izobraževanj in usposabljanj na področju prepoznavanja in obvladovanja nasilja nad otroki?

Na podlagi teh rezultatov lahko sklepamo, da obstaja velika potreba po več izobraževanjih in usposabljanjih za vzgojitelje na področju prepoznavanja in obvladovanja nasilja nad otroki, saj so udeleženci ankete pretežno podprli to idejo.

8.5 Razprava

Na podlagi analiziranih tabel o zaznavanju, prijavljanju in obvladovanju nasilja nad otroki v vzgojno-izobraževalnem okolju lahko opazimo nekaj ključnih vzorcev in trendov, ki osvetljujejo tako trenutne prakse kot tudi področja, kjer bi bilo mogoče narediti pomembne izboljšave. Ugotovitve ponujajo vpogled v izzive, s katerimi se srečujejo vzgojitelji, ter odražajo potrebo po dodatnem izobraževanju, večji ozaveščenosti o zakonodaji in boljši podpori pri obvladovanju nasilja nad otroki.

Večina vzgojiteljev (41 %) poroča, da so v svojem poklicnem okolju opazili znake nasilja nad otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani staršev ali drugih družinskih članov. To nakazuje na precejšno zavest o nasilju, ki se lahko dogaja v družinskem okolju, vendar pa 36 % vzgojiteljev še vedno ni zaznalo takšnih znakov. Takšni rezultati so lahko posledica pomanjkanja potrebnih veščin za prepoznavanje subtilnih znakov nasilja ali pa zaradi nizke stopnje pozornosti, ki se ji posveča ta problematika. Glede na te ugotovitve je jasno, da je pomembno, da vzgojitelji pridobijo dodatna znanja o tem, kako prepoznati vse oblike nasilja in posledice, ki jih lahko pustijo na otrokovem telesu in duši.

Poleg tega se tudi 20 % vzgojiteljev ni prepričanih, ali so zaznali nasilje nad otrokom s strani drugih odraslih, kot so drugi vzgojitelji ali člani širše skupnosti. To nam kaže, da lahko obstajajo nezavedni dejavniki, ki otežujejo prepoznavanje nasilja znotraj samega izobraževalnega okolja. Po drugi strani pa je zelo pozitiven podatek, da večina vzgojiteljev (95 %) trdi, da niso zaznali spolnega nasilja nad otroki, kar pomeni, da v teh okoljih prevladujejo preventivni ukrepi in nadzor, ki zagotavljajo otrokom varnost pred tovrstnimi oblikami nasilja.

Ko gre za prijavo nasilja, le 24 % vzgojiteljev navaja, da so kdaj prijavili nasilje nad otrokom, kar lahko nakazuje, da še vedno obstajajo ovire pri izvajanju prijavnih postopkov. Morda so razlogi za to pomanjkanje zaupanja v postopke prijave ali pa strah pred posledicami prijave nasilja. To je še posebej zaskrbljujoče, ker prijava nasilja predstavlja prvi in najpomembnejši korak k zaščiti otrok. Povezovanje s drugimi institucijami, kot so centri za socialno delo (CSD) ali policija, je ključno za obvladovanje nasilja, vendar se le 34 % vzgojiteljev aktivno vključuje v postopke reševanja nasilja v sodelovanju z drugimi zavodi. To lahko pomeni pomanjkanje usklajenosti in usposobljenosti v sistemu, kar ovira ustrezno ukrepanje pri zaščiti otrok.

V zvezi z zakonodajo, ki ureja področje nasilja nad otroki, se izkaže, da je le 45 % vzgojiteljev popolnoma seznanjenih s predpisi, ki urejajo to področje, kot sta Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode in Zakon o preprečevanju nasilja v družini. To poudarja potrebo po večji ozaveščenosti in usklajenosti na ravni zakonodaje ter večji podpori pri implementaciji teh zakonov v prakso. Takoj za tem je pozitiven podatek, da 93 % vzgojiteljev

meni, da bi morali imeti več izobraževanj in usposabljanj na področju prepoznavanja in obvladovanja nasilja nad otroki. To kaže na precejšnje želje po večjem znanju in usposobljenosti za spopadanje s temi težkimi situacijami, kar bi lahko močno prispevalo k bolj učinkovitemu ravnanju v primerih nasilja.

Glede na vprašanje, ali so postopki za prijavo nasilja dovolj jasni in enostavni, je večina vzgojiteljev (74 %) prepričana, da bi morali biti postopki bolj jasni in enostavni. Čeprav se večina vzgojiteljev strinja, da so postopki za prijavo nasilja na splošno jasni, pa je treba poudariti, da se mnenja v tem pogledu močno razlikujejo. Kar 43 % jih meni, da so postopki le delno jasni, medtem ko 20 % meni, da niso dovolj jasni. To kaže na potrebo po poenostavitvi in standardizaciji postopkov za prijavo nasilja, saj mora biti sistem enostaven in razumljiv za vse, ki so vključeni v obravnavo takšnih primerov.

Na podlagi analiziranih podatkov smo odgovorili na raziskovalna vprašanja, ki so se osredotočala na prepoznavanje, vrste in posledice nasilja nad predšolskimi otroki, starimi med 1 in 6 let, ter na izkušnje vzgojiteljev v zvezi s temi vprašanji.

1. Katera vrsta nasilja je največkrat prisotna v življenju predšolskih otrok?

Iz rezultatov raziskave izhaja, da je najpogostejša oblika nasilja, s katero se vzgojitelji srečujejo, psihično nasilje. To vrsto nasilja je težko zaznati, saj pogosto nima neposrednih telesnih sledi in se kaže v spremembah v vedenju otroka, kot so povečana agresivnost, strah, tesnoba, umikanje ali težave pri socializaciji. Kljub temu je psihično nasilje prisotno v življenju otrok v predšolskem obdobju, kar potrjujejo tudi odgovori anketiranih vzgojiteljev. Psihično nasilje se pogosto pojavi v obliki verbalnih napadov, kritiziranja, poniževanja ali groženj, ki lahko negativno vplivajo na otrokov duševni razvoj.

Poleg psihičnega nasilja pa je zelo pogosto prisotno tudi zanemarjanje, ki je druga najpogostejša oblika nasilja, ki jo vzgojitelji opazijo. Zanemarjanje se kaže v pomanjkanju osnovnih potrebščin, kot so prehrana, ustrezna obleka, higiena in ustrezna skrb za otroka. Ta vrsta nasilja je pogosto lažje prepoznavna, saj ima telesne in vedenjske posledice, kot so podhranjenost, pogosto bolehanje, zanemaren izgled, utrujenost ali zasplost.

2. Kakšne so posledice nasilja na kratki in dolgi rok?

Kratkoročne posledice nasilja so predvsem vedenjske in čustvene težave. Otroci, ki doživljajo nasilje, pogosto kažejo povečano agresivnost, težave pri učenju, tesnobo, nočne more, motnje spanja, strah, jok, umik iz socialnih situacij in druge oblike vedenjskih motenj. Te težave so lahko prisotne že v trenutku, ko nasilje nastopi, in lahko vodijo v konflikte z vrstniki in odraslimi ter zmanjšano sposobnost za normalno vključevanje v vsakdanje dejavnosti.

Dolgotrajne posledice so lahko trajne spremembe v duševnem zdravju, kot so depresija, anksioznost, težave v socialnih odnosih, nizka samopodoba ter povečano tveganje za kasnejšo zlorabo in nasilje v odrasli dobi. Poleg tega lahko otroci, ki so doživeli nasilje, razvijejo težave v šolskem okolju in imajo težave pri učenju ter socializaciji, kar negativno vpliva na njihov razvoj in kasnejši življenjski uspeh.

3. Katero vrsto nasilja je za vzgojitelje najtežje prepoznati?

Na podlagi odgovorov anketiranih vzgojiteljev ugotavljamo, da je psihično nasilje najtežje prepoznati. Psihično nasilje ne pušča očitnih telesnih sledi in se pogosto kaže zgolj v spremembah v vedenju otroka, ki so lahko posledica različnih dejavnikov, kot so stres, družinske težave ali spremembe v okolju. To pomeni, da vzgojitelji težje povežejo vedenjske spremembe z nasiljem, saj se lahko otrokovo vedenje zaradi drugih dejavnikov spreminja. Prav tako se otroci pogosto ne morejo ali nočejo odprto pogovarjati o svojih izkušnjah, kar še dodatno oteži zaznavanje psihičnega nasilja.

4. S katerimi vrstami nasilja se vzgojitelji največkrat srečujejo pri svojem delu?

Vzgojitelji se pri svojem delu največkrat srečujejo z zanemarjanjem in psihičnim nasiljem. Zanemarjanje je pogosto najlažje prepoznati, saj ima vidne posledice, kot so neustrezna obleka, podhranjenost, neurejeni lasje ali pogost pojav bolezni. Psihično nasilje pa je vse bolj prepoznano, vendar pa ostaja težko obvladljivo, saj pogosto zahteva večjo strokovno usposobljenost in občutljivost pri vzgojiteljih.

V raziskavi so vzgojitelji pogosto poročali tudi o fizičnem nasilju, čeprav to vrsto nasilja zaznavajo kot manj pogosto v primerjavi z drugimi oblikami. Kljub temu pa fizično nasilje pušča očitne telesne sledi, kot so modrice, odrgnine ali zlomi, ki so enostavne za prepoznavanje in zahtevajo takojšnjo intervencijo.

Na podlagi analize lahko zaključimo, da so vzgojitelji v velikem deležu ozaveščeni o različnih oblikah nasilja, vendar pa prepoznavanje psihičnega nasilja ostaja velik izziv. Zaradi tega je izredno pomembno, da se vzgojitelji natančno seznanijo z različnimi tipi nasilja in njihovimi posledicami ter pridobijo ustrezno znanje in usposobljenost za prepoznavanje teh težav. Dodatna izobraževanja, osveščanje o zakonodaji in večja podpora pri obvladovanju tovrstnih situacij bi lahko pomembno pripomogla k večji zaščiti predšolskih otrok pred nasiljem.

9 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi smo se najprej osredotočili na definiranje nasilja in razčlenitev posameznih vrst nasilja, ki lahko prizadenejo predšolske otroke. Pri tem smo si postavili ključna vprašanja in iskali odgovore, ki nam omogočajo bolje razumeti, katere oblike nasilja so najpogostejše ter katere so najlažje prepoznavne. Ugotovili smo, da vzgojitelji najlažje prepoznajo fizično nasilje nad otrokom, saj so v tem primeru znaki najočitnejši in vidni na prvi pogled. Fizično nasilje vključuje različne oblike telesnih poškodb, kot so modrice, odrgnine, opekline ali zlomi, ki so očitni in pogosto neposredno povezani z nasiljem. Kljub temu pa je fizično nasilje ena izmed najmanj pogostih oblik nasilja nad predšolskimi otroki, saj pogosto obstajajo drugi, manj očitni razlogi za telesne poškodbe, ki jih otroci utrpijo. Poleg tega pa se otroci pogosto težje spomnijo oziroma nočejo govoriti o tem, kaj se je zgodilo, kar lahko predstavlja dodatni izziv za prepoznavanje nasilja.

Po drugi strani je ekonomsko nasilje najredkeje prisotno v predšolskih letih, saj predšolski otroci praviloma še nimajo lastnih finančnih sredstev ali premoženja, s katerim bi lahko upravljali. Kljub temu pa se tudi ta oblika nasilja lahko pojavi v primerih, ko otrok ni deležen ustrezne oskrbe ali zadostnih sredstev za osnovne življenjske potrebe, vendar ta oblika nasilja ni vedno lahko opazna, saj je povezana s širšimi socialno-ekonomskimi dejavniki, ki niso vedno očitni v vsakdanjem življenju.

Najpogostejša oblika nasilja nad predšolskimi otroki je psihično nasilje, čeprav je zelo težko prepoznavno, saj pogosto vpliva predvsem na otrokovo vedenje. Vzgojitelj lahko zazna spremembe v otrokovem obnašanju, vendar te spremembe niso nujno povezane s psihičnim nasiljem, saj lahko so tudi posledica drugih dejavnikov, kot so spremembe v otrokovem okolju, stresne situacije ali pomanjkanje spanca. Vzgojitelji se morajo zavedati, da je pogosto potrebno preučiti širši kontekst, preden začnejo domnevati, da je otrok žrtev psihičnega nasilja. Po drugi strani je zanemarjanje otroka tudi ena izmed najpogostejših oblik zlorabe, vendar je tovrstno nasilje pogosto lažje prepoznati kot psihično nasilje, saj se kaže tudi v fizičnih znakih in spremembah v otrokovem življenju. Na primer, vzgojitelj lahko opazi, da otrok ni primerno oblečen za letni čas, je pogosto zaspan, utrujen ali pa kaže znake podhranjenosti. Vzgojitelji morajo biti pozorni na take spremembe, saj lahko opozarjajo na morebitno zanemarjanje otroka v njegovem domačem okolju.

Z raziskavo smo želeli ugotoviti, katera vrsta nasilja prevladuje med predšolskimi otroki. Literatura, s katero smo se seznanili, nakazuje, da je psihično nasilje najpogostejša oblika nasilja nad otroki v predšolskem obdobju, vendar pa so naši empirični podatki, pridobljeni z anketnim vprašalnikom, pokazali, da je v Sloveniji najpogosteje zaznano zanemarjanje otroka. To nakazuje, da je v praksi zanemarjanje pogosto spregledano kot resen problem, kljub temu da je lahko ena izmed najbolj očitnih in nevarnih oblik nasilja za otrokov razvoj.

Poleg tega smo raziskali tudi posledice nasilja, ki jih je mogoče zaznati na predšolskih otrocih. Med najpogostejše posledice spadajo strah, razdražljivo vedenje, nenadni izbruhi, skrivanje pred drugimi, jecljanje, tresenje, motnje spanja, nočne more, grizenje nohtov, puljenje las ali pobegi od doma. Vse te posledice so lahko znak, da otrok doživlja čustveno ali fizično travmo, vendar pa lahko nastanejo tudi zaradi drugih dejavnikov. Na podlagi naših anketnih odgovorov smo ugotovili, da vzgojitelji v praksi opažajo povečano zahtevnost pri otroku, agresivnost, razdražljivost, pogost jok, grdo ravnanje z igračami in neprimerno higieno, kar so vse lahko posledice nasilja ali zanemarjanja. Zato je ključno, da vzgojitelji prepoznajo te znake in pravočasno ukrepajo, preden postanejo posledice nasilja še bolj izrazite in trajne.

Kadar vzgojitelj ali strokovni delavec v varstveno-izobraževalnem zavodu zazna vedenje, ki bi lahko bilo posledica nasilja nad otrokom, je dolžan z otrokom opraviti pogovor. Pomembno je, da vzgojitelj otroku omogoči varno okolje, kjer se lahko izrazi, in da ga podpre pri razumevanju tega, kar se je zgodilo. V primeru, da je nasilje potrjeno, mora vzgojitelj takoj obvestiti vodjo oddelka, ki skupaj z ravnateljem skliče tim, da se določi nadaljnje ukrepanje. Ključno je, da se v primeru nasilja takoj vključijo ustrezni organi, kot so center za socialno delo, policija ali državno tožilstvo, da se zagotovi zaščita otroka in ukrepa po zakonu.

V Republiki Sloveniji obstaja vrsta zakonov, ki zagotavljajo zaščito otrok pred nasiljem. Med njimi so Ustava Republike Slovenije, Kazenski zakonik, Konvencija o otrokovih pravicah, Zakon o preprečevanju nasilja v družini, Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode in Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini. Po analizi odgovorov na anketni vprašalnik smo ugotovili, da večina anketiranih vzgojiteljev pozna zakonodajo in postopke, vendar pa so kljub temu izrazili željo po večjih izobraževanjih in usposabljanjih na temo prepoznavanja nasilja in postopkov obravnave teh primerov. To nakazuje potrebo po večjem usposabljanju vzgojiteljev, da bodo imeli boljšo podporo pri ukrepanju v primerih nasilja.

Poleg tega smo raziskali nekaj najpogostejših napak, ki jih lahko vzgojitelji naredijo pri delu z otroki, ki so žrtve nasilja. Pomembno je, da vzgojitelji poznajo te napake, da jih lahko prepoznajo in se jim izognejo. Ena izmed ključnih napak je ignoriranje otroka, ki spregovori o nasilju, ali prelaganje odgovornosti na otroka. Vzgojitelj mora vedno verjeti otroku, dokler ni dokazano drugače, saj lahko ignoriranje otrokovega govora o nasilju še poslabša situacijo. Pomembno je, da vzgojitelj ne poskuša reševati nasilja sam, še posebej ne s soočanjem otroka s storilcem nasilja, kar lahko povzroči dodatno škodo otroku.

Glavna naloga vzgojitelja, ki se znajde v situaciji z zlorabljenim otrokom, je vzpostaviti medsebojno zaupanje z otrokom, ga aktivno poslušati, mu razložiti nastalo situacijo in ga na čim bolj občutljiv način povezati z ustreznimi organizacijami, ki se ukvarjajo z zaščito otrok in

preprečevanjem nasilja. Vzgojitelj mora otroku nuditi oporo in ga spodbujati pri vključevanju v vsakdanje dejavnosti v vrtcu, ter ga voditi pri komunikaciji z vrstniki in ostalimi odraslimi. Pomembno je, da vzgojitelj ohranja občutljivost in spoštovanje otrokovega prostora ter se trudi zagotoviti, da otrok dobi vso potrebno pomoč, podporo in zaščito.

10 VIRI IN LITERATURA

Ančić, K. In drugi (2015). *Nasilje nad otroki*. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.

Bašič, K. (2011). *Nasilje v družini in spolni napad na otroka*. Gradivo izobraževalnega seminarja Praktikum. Ljubljana: Združenje proti spolnemu zlorabljanju.

Bezenšek Lalić, O. (2009). *Odzivanje socialnih delavk in delavcev na nasilje v družini*. Ljubljana: R-tisk.

Bromfield, L. M., Olszowy, L., & Palmer, D. (2012). "The effectiveness of training programs for professionals in recognizing and responding to child abuse and neglect." *Children and Youth Services Review*, 34(3), 410-417.

Bučar - Ručman, A. (2004). *Nasilje in mladi*. Novo mesto: Klub mladinski kulturni center.

Dečman, O. Rožman Z., in Tramšek, R. (2004). *Nevidna drugačnost*. Trbovlje: Dijaški dom.

Dolčič, T. (2015). *Otrokove pravice v Sloveniji: sedanje stanje in izzivi za prihodnost*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Dormiter Pronter, K. (2014). *Zloraba otrok v družini; možnost ukrepanja*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Društvo za nenasilno komunikacijo. (2024). *Nasilje nad otroki*. Pridobljeno na: <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/nasilje-nad-otroki.html>

Društvo za nenasilno komunikacijo. (2024). *Statistika o nasilju*. Pridobljeno na: <https://drustvo-dnk.si/o-nasilju/statistika-o-nasilju.html#:~:text=Ve%C4%8D%20kot%201%20od%203%20%C5%A1tudentov%20po%20vem%20svetu,%20starih>

Elliott, A. (2009). "Child protection training for teachers: An evaluation of a UK initiative." *Child Abuse Review*, 18(5), 338-352.

Erzar, T. (2013). *Krog nasilja: žrtve storilci in storilci žrtve*. Bogoslovni vestnik. Ljubljana: Teološka fakulteta.

Filipčič, K. (2002). *Nasilje v družini*. Ljubljana: Bonex

Filipčič, K. In Klemenčič, I. (2011). *Obravnavanje nasilja v družini; priročnik za zaposlene v vzgojno-izobraževalnih institucijah*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

GOV.si. (2024). *Predšolska vzgoja*. Pridobljeno na: <https://www.gov.si/podrocja/izobrazevanje-znanost-in-sport/predsolska-vzgoja/#:~:text=Pred%C5%A1olska%20vzgoja%20je%20v%20Sloveniji%20organizirana%20v%20javnih%20in%20zasebnih>

Habbe, J. (2000). Nasilje in varnost otrok v šolah: nasveti za ravnatelje, učitelje, starše in vse, ki skrbijo za varnost v osnovnih in srednjih šolah. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Horton, R. L., McCullough, G., & Laub, R. E. (2003). "Teachers' perceptions of child abuse and neglect." *Journal of Teacher Education*, 54(3), 220-229.

Horvat, D. in Matko, K. (2014). Oblike pomoči, pristojnosti in organizacije, ki nudijo pomoč ženskam in otrokom – žrtvam nasilja ter delajo z osebami, ki povzročajo nasilje. V Veselič, Š., Horvat, D. in Plaz, M.: Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja. Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.

Kazenski zakonik (KZ-1). (2008). Uradni list Republike Slovenije. Pridobljeno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5050>

Kraljić, S. (2010). Razveza staršev kot oblika psihičnega nasilja nad otroci. V: Nasilje v družini: Kazensko pravni, kriminalistični in kriminološki problemi. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede in Pravna fakulteta.

Konvencija o otrokovih pravicah (1992) Uradni list Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe št. 9/92. Pridobljeno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/SRI/Konvencija_o_otrokovih_pravicah.pdf

Kristančič, A. (2002). Socializacija agresije. Ljubljana: AA Inserco.

Lepičnik Vodopivec, J. (2012). Kako vzgojitelj in učitelj zaznavano med vrstniško nasilje. Didakta. XXI, 15-17.

Merčnik, T. In Suban, A. (2009). Ali o nasilju samo govorimo, ali ga tudi priznamo? EDUCA, XVIII, 5-10.

Mikuš Kos, A. (1997). Psihosocialni vidiki trpinčenja otrok. V: II. Ciklus seminarje: Namesto koga roža cveti. Trpinčen otrok: kako prepoznavati in preprečevati fizično in duševno trpinčenje otrok. Ljubljana: Meridiana.

Miller, K. (2000). Otrok v stiski. Ljubljana: Educy.

Munc, M. (2010). Nemoč nasilja. Maribor: De Vesta.

Plevnik Vodušek, V. (2007). Telesno kaznovanje kot vzgojni ukrep. V Kornhauser, P. in sodelavci (ur.): Zagotovimo našim otrokom mladost brez telesnega kaznovanja.

Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini. (2009). Uradni list Republike Slovenije, št. 42/17. Pridobljeno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV9598>

Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode. (2009). Uradni list Republike Slovenije, št. 104/09. Pridobljeno na:
<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV9804>

Schaffner, M., & Burbach, J. (2010). "Cultural considerations in recognizing and reporting child abuse: A case study." *Journal of Child and Adolescent Social Work*, 27(6), 469-480.

Selič, P. (2010). Dejavno odkrivanje in pogostnost nasilja v družini: podatki in osnova za sodelovanje med strokami. V Dvoršek, A. In Selinšek, L. (ur.): *Nasilje v družini: kazensko pravni, kriminalistični in kriminološki problemi*. Maribor: Fakulteta za varnostne vede in Pravna fakulteta.

United Nations Children's Found (UNICEF). (2014). *Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against children*. New York: UNICEF. Pridobljeno na:
<https://www.unicef.org/media/66916/file/Hidden-in-plain-sight.pdf>

United Nations Children's Found (UNICEF). (2022). *Global Annual Results Report 2021: ecerz child is protected from violence and exploitation*. New Zork: UNICEF. Pridobljeno na:
<https://www.unicef.org/reports/global-annual-results-2021-goal-area-3#GARRGA3download>

Ustava Republike Slovenije (1991). Uradni list Republike Slovenije. Pridobljeno na:
<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=USTA1>

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND). (2008). Uradni list Republike Slovenije, št. 54/17. Pridobljeno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5084>

Zaviršek, D. (2016). Doktrina in metode socialnega dela na področju podpore žrtvam spolnih zlorab v katoliški cerkvi. *Socialno delo*, 55 (1-2), 7-25.

Zloković, J. In Dečman Dobrnjič, O. (2007). *Zaprte oči ne vidijo zla: trpinčenje, zanemarjanje in spolna zloraba otrok – odgovornost družine, družbe in šole*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Wassell, S., Peer, K., & Hunt, J. (2004). "Training professionals to recognize and respond to child abuse: A review of current practices." *Journal of Child Protection*, 16(4), 298-306.

PRILOGA: ANKETNI VPRAŠALNIK

Uvod

Pozdravljeni! Ta vprašalnik je namenjen raziskavi zaznavanja nasilja nad otroki in iskanju načinov za boljšo zaščito predšolskih otrok pred nasiljem. Prosimo vas, da iskreno odgovorite na vprašanje, saj bodo odgovori pripomogli k boljšemu razumevanju tematike. Anketa je anonimna.

V1: Poznavanje vrst nasilja in njihovih posledic na otroku. Prosimo označite stopnjo strinjanja z naslednjimi trditvami.

Pod fizično nasilje štejemo prisilno klečanje otroka. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod fizično nasilje štejemo siljenje otroka s hrano. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod fizično nasilje štejemo preprečevanja spanja otroku. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja lahko zaostaja v motoričnem razvoju. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja lahko zaostaja v govornem razvoju. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja je lahko agresiven. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev fizičnega nasilja je lahko nagnjen k pogostem joku. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Psihično nasilje je najbolj prekrita oblika nasilja. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Psihično nasilje je najtežje prepoznati. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod psihično nasilje štejemo izolacijo otroka. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod psihično nasilje štejemo kritiziranje. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod psihično nasilje štejemo poniževanje. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod psihično nasilje štejemo izkoriščanje otrokovega dela v družini. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev psihičnega nasilja je lahko kronično žalosten. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev psihičnega nasilja je lahko pasiven. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev psihičnega nasilja se lahko počuti nepomembnega. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod spolno nasilje štejemo zapeljivo vedenje do otroka. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod spolno nasilje štejemo izpostavljanje otroka pornografskim vsebinam. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod spolno nasilje štejemo namigovanje na spolnost pred otrokom. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja ima lahko rektalne probleme. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja ima lahko genitalne probleme. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja lahko moči posteljo. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Otrok, ki je žrtev spolnega nasilja se lahko upira previjanju. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Zanemarjanje otroka je lahko čustveno ali telesno. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pod zanemarjanje otroka štejemo tudi odrekanje zdravstvene pomoči bolnemu otroku. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Zanemarnega otroka lahko prepoznamo po neprimerni obleki. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Zanemarnega otroka lahko prepoznamo po slabšem besednjaku. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Zanemarni otrok lahko ostaja v vrtcu tudi, če ima možnost drugega varstva. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Zanemarjen otrok ostaja v vrtcu tudi po opozorilu vzgojiteljice, da je zbolel. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

V2: Ali ste v svojem poklicnem okolju (vrtec) kdaj opazili znake nasilja nad otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani staršev ali drugih družinskih članov?

Da/Ne/Nisem prepričan

V3: Ali ste kdaj opazili znake nasilja na otrokom, ki bi lahko bili posledica nasilja s strani drugih odraslih (npr. drugih vzgojiteljev, članov širše skupnosti)?

Da/Ne/Nisem prepričan

V4: Kako pogosto ste pri svojem delu opazili naslednje vrste nasilja nad otrokom?

Fizično nasilje *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Psihično nasilje *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Spolno nasilje *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Zanemarjanje *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

V5: Kako pogosto ste pri otrocih zaznali naslednje znake, ki bi lahko nakazovali na nasilje?

Pasivnost otroka *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Povečana zahtevnost otroka *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Oviranost miselnih procesov *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Nesocialnost otroka *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Agresivnost otroka *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Odrekanje športnih aktivnosti *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Upiranje slačenju oz. preoblačenju *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Razdražljivost otroka *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Pogost jok *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Nočne more *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Močenje postelje *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Grdo ravnanje z igračkami *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Igranje seksualnih primerov *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Prenajedanje s hrano *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Slaba telesna razvitost otroka *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Neprimerna higiena *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

Bolan otrok *Nikoli/ Redko/ Občasno/ Pogosto/ Zelo pogosto*

V6: Prosimo označite stopnjo strinjanja z naslednjimi trditvami.

Kadar vzgojitelj zazna nasilje nad otrokom je to dolžen takoj prijaviti. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Če je žrtev nasilja otrok, imajo njegove pravice in koristi prednost pred drugimi udeleženci postopka. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pravilnik o obravnavi nasilja za VIZ opredeljuje naloge delavcev, ki jih je potrebno izvesti ob zaznavi nasilja nad otrokom. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Ob zaznavi nasilja je sprožen interni tim. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Naloga internega tima je pomoč in podpora žrtvi, sodelovanje z drugimi organi in svetovanje otroku. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Če vzgojitelj ob zaznanem nasilje ne stori ničesar, da bi ga ustavil ali preprečil, pomeni, da se z njim strinja oz. ga podpira. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Dolžnost vzgojitelja je, da ščiti interese otrok, ter jih postavi pred interese odraslih. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Dolžnost vzgojitelja je, da otroku predstavi nevarnosti in ga nauči, kako se pred njimi zavarovati. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Kadar z otrokom govorimo o možnem nasilju mu verjamemo. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pri pogovoru z otrokom, ki je žrtev nasilja ne obljublamo stvari, ki jih ne moremo realizirati. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Pri pogovoru z otrokom, ki je žrtev nasilja ne spodbujamo fizičnega maščevanja in mu razložimo, da je nasilje nesprejemljiva oblika reševanja konfliktov. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

Kadar zaznamo nasilje nad otrok situacije ne rešujemo sami. *Zelo se strinjam / Se strinjam / Ne vem / Se ne strinjam / Zelo se ne strinjam*

V7: Ali ste seznanjeni z zakonodajo v Sloveniji, ki preprečuje nasilje nad otroki (npr. Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za VIZ, Zakon o preprečevanju nasilja v družini)?

Sem seznanjen /Sem delno seznanjen /Nisem seznanjen

V8: Ali ste kdaj prijavili nasilje nad otrokom, ki ste ga zaznali na delovnem mestu?

Da/ Ne

V9: Ali ste kdaj aktivno sodelovali v postopku reševanja nasilja nad otrokom z drugimi zavodi (npr. CSD, policija)?

Da/ Ne

V10: Ali menite, da so postopki za prijavo nasilja nad otroki dovolj jasni in enostavni za izvajanje v praksi?

Da/ Delno/ Ne

V11: Ali menite, da bi morali imeti vzgojitelji več izobraževanj in usposabljanj na področju prepoznavanja in obvladovanja nasilja nad otroki?

Da/ Ne / Ne vem

V12: Prosimo, opredelite svoj spol.

Ženska/ Moški/ Ne želim odgovoriti

V13: Prosimo opredelite svojo starost.

Manj kot 25 let/ Od 25 do 35 let/ Od 36 do 45 let/ Več kot 46 let

V14: Prosimo opredelite okolje v katerem ste zaposleni.

Ruralno okolje/ Urbano okolje

V15: Kako dolgo ste zaposleni?

Manj kot 1 leto/ Od 1 do 5 let/ Od 6 do 10 let/ Več kot 10 let